

IZVJEŠTAJ

O RADU SAVEZA SLIJEPIH CRNE GORE ZA PERIOD 11.09.2019. – 07.12.2020. godine

U izvještajnom periodu, uprkos tome što se naša država suočila sa ozbiljnom epidemijom novog korona virusa Covid19, realizovane su mnogobrojne aktivnosti koje su uticale na organizaciono i kadrovsko jačanje, kako stručne službe Saveza tako i razvijanje kapaciteta u područnim organizacijama. Ovo je izuzetno važan aspekt našeg rada, jer smo na taj način stvorili dodatne uslove da obezbjeđujemo sredstva za realizaciju zacrtanih ciljeva. U proteklih nešto više od godinu dana naše aktivnosti su realizovane u najrazličitijim oblastima djelovanja, a sve u namjeri da kvalitet života osoba oštećenog vida, naših članova i članica bude što bolji, bez obzira na njihove životne okolnosti, ili lična svojstva, osobine, interesovanja, opredjeljenja, ili životni standard. Rukovođeni tim ciljem konkurisali smo na najrazličitijim konkursima, kako domaćim, tako i inostranim. Na taj način ne utičemo samo na promijenu svijesti naših građana i građanki, već i stvaramo prostor da i sami donatori prilikom kreiranja uslova njihovih konkursa aktivnije počnu razmišljati o konkretnim i aktuelnim potrebama zajednice osoba oštećenog vida.

Nastavili smo sa realizacijom aktivnosti koje u kontinuitetu sprovodimo već više decenija, a koje se odnose na organizovanje sportskih i šahovskih takmičenja, organizovanjem odmora za članstvo pod povlašćenim uslovima, organizovanje događaja kojima obilježavamo značajne datume. Organizovali smo razne konferencije, okrugle stolove, edukativne- informativne radionice, seminare i obuke itd.

Sem navedenog, naročitu pažnju smo posvetili radu na unaprijeđivanju uslova za obrazovanje i zapošljavanje, što je svakako bitno za stvaranje ravnopravnog položaja osoba oštećenog vida i u drugim oblastima života.

I - Organizacijski rad i međunarodna aktivnost

U izvještajnom periodu Upravni odbor Saveza slijepih je održao 4 sjednice na kojima je razmatrao Izvještaje o radu i finansijskom poslovanju, ali i donosio važne odluke za uspješno funkcionisanje Saveza. Važno je naglasiti da je i u periodu između sjednica Upravnog odbora Predsjednica Saveza Žana Đaćić imala maltene svakodnevnu komunikaciju sa Izvršnim direktorom i svojim sugestijama i smjernicama davala veliki doprinos uspješnom radu stručne službe Saveza, ali i koordiniranju aktivnosti usmjerenim na lokalne organizacije jer rad lokalnih organizacija slijepih zauzima posebno mjesto u ispunjavanju ciljeva Saveza, a kapaciteti lokalnih organizacija u značajnoj mjeri determinišu i i uspješnost rada krovne organizacije.

Kako Savez ima značajnu ulogu u poboljšanju kvaliteta života osoba oštećenog vida, naših članova i članica, to mora imati razvijenu međunarodnu saradnju pa smo i na tom planu u minulom periodu imali značajne uspjehe.

Zaposleni u stručnoj službi su u izvještajnom periodu prisustvovali mnogobrojnim sastancima, konferencijama, seminarima, okruglim stolovima i drugim aktivnostima, a u nastavku navodimo neke od njih za koje smatramo da su naročito značajne:

U srijedu 11. 09. 2019. godine je u hotelu Centre Ville održana jednodnevna obuka za zaposlene u institucijama pravde o ljudskim pravima OSI i načinima obezbjeđivanja razumnih i proceduralnih adaptacija, a koji ima za cilj unapređenje komunikacije pravosudnih institucija sa OSI.

Obuka je dio projekta „Korak bliže pravdi za osobe s invaliditetom“ koji je realizovao UMHCG, a koji je finansijski podržalo Ministarstvo pravde kroz Javni konkurs za NVO u 2018. godini.

Na pomenutom događaju je ispred Saveza slijepih Crne Gore učestvovala administratorica portala zaposlosi.me Anđela Dragović.

Istog dana, Caritas Crne Gore je organizovao Nacionalni forum „U potrazi za inkluzijom- Socijalna inkluzija osoba s invaliditetom i osoba sa mentalnim smetnjama“.

Na događaju je prezentovan projekat “Taktilnom štampom do inkluzije” koji je realizovao Savez slijepih uz podršku Caritasa.

Savjetnica za međunarodne odnose u Savezu slijepih Crne Gore, Katarina Bigović, navela je da je cilj projekta „Taktilnom štampom do inkluzije“ bila mogućnost pripreme i štampe određenih proizvoda u marketima, na Brajevom pismu, kao i zapošljavanje OSI, tako da je 6 osoba oštećenog vida prošlo obuku za rad na Brajevim štampačima, a troje je nastavilo sa radom. Nacionalni forum je organizovan u okviru projekta SOCIETIES, regionalnog projekta kojeg finansira Evropska unija. Pored savjetnice za međunarodne odnose Katarine Bigović, na forumu su prisustvovali pripravnice Nikolina Musić i Maja Stajović, istraživačica javnih politika Dejana Gačević i novinarka u radiju Feniks Marijana Goranović.

Izvršni direktor Saveza slijepih Goran Macanović i savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović, prisustvovali su na završnoj konferenciji „Zapošljavanje lica sa invaliditetom – korak ka socijalnom preduzetništvu“ koja je održana u PR centru u ponedjeljak, 16. septembra. Konferencija je dio projekta „Zapošljavanje osoba sa invaliditetom u vešeraju i tepih servisu“, koji je Organizacija slijepih za Podgoricu, Danilovgrad i Kolašin realizovala u partnerstvu sa Organizacijom slijepih za Pljevlja i Žabljak, uz podršku Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Na pomenutom događaju su prezentovane aktivnosti i rezultati projekta koji je trajao 10 mjeseci.

U srijedu 18. septembra 2019. godine održana je II redovna Skupština Saveza slijepih Crne Gore. Na sjednici se raspravljalo o brojnim tačkama dnevnog reda, kao što su razmatranje zapisnika sa prethodne sjednice Skupštine od 18.06.2018. godine, izvještajima o radu SSCG između dvije sjednice Skupštine, godišnjem finansijskom izvještaju sa predlogom odluke o usvajanju završnog računa SSCG za 2018. godinu, program rada SSCG za 2019. godinu, finansijskom planu za 2019. godinu, odlukama o dotacijama SSCG organizacijama slijepih u 2019. godini, kao i o ostalim pitanjima koja su vezana za rad Saveza slijepih Crne Gore. Skupština je imala kvorum, te su se stvorili uslovi za neometan rad i punopravno odlučivanje.

U četvrtak 19. septembra 2019. godine je u hotelu Hilton održana završna konferencija “Pristup pravdi za OSI”, koju je organizovalo Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore (UMHCG) u saradnji s Udruženjem za podršku osobama sa invaliditetom Bijelo Polje (UPOSIBP), a u okviru projekta Korak bliže pravdi za osobe s invaliditetom, koji je finansijski podržan od strane Ministarstva pravde. Konferencija je organizovana u cilju sagledavanja trenutnih garancija u oblasti pristupa pravdi i jednakog priznanja pred zakonom, kao i njihove primjene u praksi, odnosno iskustava osoba s invaliditetom u oblasti pristupa pravdi. Na konferenciji je ispred Saveza slijepih prisustvovao izvršni direktor Goran Macanović.

Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) je 20. septembra povodom 20 godina postojanja u hotelu Centre Ville upriličio konferenciju "Civilno društvo u Crnoj Gori - Kako do povoljnog okruženja za civilno društvo?". Tim povodom su uručena priznanja predstavnicima civilnog sektora koji su svih ovih godina svojim djelovanjem dali veliki doprinos izgradnji i jačanju civilnog društva u Crnoj Gori i promjenama u oblastima od velikog značaja. Priznanja su uručena u 3 kategorije, i to: u oblasti osoba sa invaliditetom, zaštite životne sredine i ženskih prava. Izvršnom direktoru Saveza slijepih Crne Gore, Goranu Macanoviću, uručeno je priznanje za rad u oblasti osoba sa invaliditetom, kao izraz podrške CRNVO-a za dosadašnje i buduće napore, aktivnosti i uspjehe.

U zgradi Skupštine Glavnog grada je u utorak 24. septembra, održana konferencija “Porodično i partnersko nasilje nad ženama s invaliditetom u Crnoj Gori”. Ova aktivnost je realizovana u okviru projekta: „Akcija protiv nasilja i eksploatacije žena s invaliditetom”, kojeg sprovode Neformalna grupa “Za ravnopravnost žena s invaliditetom” i NVO “...IZ KRUGA – Beograd” – Organizacija za zaštitu prava i podršku ženama sa invaliditetom Srbije, a koji je finansiran od strane Trag fondacije iz Beograda. Na konferenciji su, ispred Saveza slijepih prisustvovala savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović, pripravnica, Nikolina Musić, i novinarka u radiju Feniks Marijana Goranović.

Istog dana, je u Hotelu Centre Ville održana završna konferencija “Perspektiva zapošljavanja osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori i primjeri dobre prakse” u organizaciji Centra za građansko obrazovanje (CGO). Konferencija je realizovana u okviru projekta “Razvojem vještina za bolju zapošljivost OSI”, koji je podržan od strane Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, a sve to u cilju davanja doprinosa unaprijeđenju socijalne i ekonomske uključenosti OSI u crnogorsko društvo kroz neformalnu obuku i zapošljavanje deset lica sa invaliditetom. Na pomenutom događaju je ispred Saveza slijepih prisustvovao izvršni direktor Goran Macanović.

Na regionalnom forumu o najboljim praksama i socijalnoj inkluziji Jugoistočne Evrope koji se održao u Beogradu od 01-02. oktobra, savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović predstavila je rad Brajeve štamparije i značaj ravnopravnog pristupa informacijama i relevantnim sadržajima osobama oštećenog vida. U okviru pomenutog foruma se govorilo i o prioritarnim aktivnostima u oblasti politike osoba sa invaliditetom i mentalnog zdravlja.

U subotu 12.10.2019. je u Centru za kulturu u Beranama upriličena manifestacija povodom Međunarodnog dana bijelog štapa. U okviru pomenute manifestacije je organizovana izložba skulptura „Kada drvo progovori“, akademskog vajara Zorana Milovića. Nakon izložbe, uslijedilo je muzičko – poetsko veče na kome su članovi Saveza prezentovali svoju poeziju, aforizme i stand up umijeće. Program je upotpunio i dvadesetominutni nastup Orkestra Saveza slijepih Crne Gore.

Izvršni direktor Saveza slijepih Goran Macanović prisustvovao je na konferenciji za medije koju je Zavod za zapošljavanje Crne Gore organizovao u ponedjeljak 14. oktobra. Konferencija je organizovana sa ciljem da se šira društvena zajednica informiše o programu grantova za samozapošljavanje i pokretanje biznisa, vrijednog 3,5 miliona eura. Direktni korisnik ovog programa grantova biće Zavod za zapošljavanje Crne Gore. Program kofinansiraju Evropska Unija i Vlada Crne Gore u periodu od 3 godine. Bespovratna sredstva od 3.000 – 7.500 eura, kroz tri jednogodišnja ciklusa, biće dodijeljena za minimum 400 korisnika grantova za samozapošljavanje.

Povodom obilježavanja dana bijelog štapa, 15. oktobra, savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović je gostovala na Radio televiziji Nikšić i govorila o trenutnom stanju po pitanju samostalnog života osoba oštećenog vida, kao i o mnogim aktivnostima koje Savez trenutno realizuje.

O pomenutim temama govorio je i izvršni direktor Saveza slijepih Goran Macanović, gostujući u emisiji Mozaik na Radiju Crne Gore i emisiji Horizonti na televiziji Crne Gore, kao i administratorica na portalu zaposlosi.me Anđela Dragović, koja je dala intervju za Drugačiju radio stanicu.

U okviru projekta Youth Exchange, United We Play, koji sprovodi italijanska organizacija YMCA Parthenope ONLUS, uz partnerstvo organizacija iz Srbije, Albanije, Bugarske, Grčke, Turske i Saveza slijepih iz Crne Gore, organizovan je APV susret lidera tima, od 17-20 oktobra u

Fragneto Monforte, Italija. Ispred Saveza slijepih Crne Gore, susretu je prisustvovala Katarina Bigović.

Cilj susreta bio je kreiranje agende za trening mladih koji je održan od 3-14. decembra u gradiću Fragneto Monforte.

Aktivnosti razmjene mladih su doprinijeli Katarina Bigović, Anđela Dragović, Bojana Otašević, Jovana Bigović i Maja Stajović. Tokom jedanaest dana osobe oštećenog vida su imale priliku da preispitaju svoje mogućnosti samostalnog života, kao i da unaprijede svoje znanje iz raznih oblasti, ali i da razmijene mišljenje sa osobama koje nemaju oštećenje vida, kako bi zajednički doprinijeli što boljoj inkluziji, u smislu međusobnog razumijevanja.

Izvršni direktor Saveza slijepih Goran Macanović, prisustvovao je otvaranju Centra za profesionalnu rehabilitaciju u ponedjeljak 21.10.2019. u Podgorici. Jedan od razloga, zbog kojeg je otvoren Centar jeste da se pomogne osobama sa invaliditetom, koje se suočavaju sa preprekama u zapošljavanju, zbog kojih nijesu konkurentni na tržištu rada, da budu ravnopravne sa drugim licima. Pomenutu ustanovu su otvorili potpredsjednik Vlade Milutin Simović, ministar rada i socijalnog staranja Kemal Purišić i direktor te ustanove Milo Paunović.

Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore organizovalo je školu samostalnog života koja je održana u periodu od 27. do 31. oktobra u Ulcinju. Škola se sastojala iz predavanja: modeli pristupa invaliditetu, filozofija samostalnog života, invaliditet i kreativnost, invaliditeti i uspjeh, invaliditet i seksualnost itd, kao i gledanje filmova sa diskusijama, rad u grupama, simulacije određenih situacija i sl. Predavanje na temu invaliditet i uspjeh održala je administratorica portala zaposlosi.me Anđela Dragović. Na školi su takođe učestvovali novinarka na radiju Feniks Marijana Goranović i radnik u Brajevoj štampariji Zijadin Peročević.

Savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović, bila je delegat na 11. Generalnoj skupštini Evropskog saveza slijepih, koja je održana u Rimu u periodu od 28. do 30. oktobra. U okviru Generalne skupštine EBU, organizovan je sajam pomagala za osobe oštećenog vida. Drugog dana Generalne skupštine Evropskog saveza slijepih, govorilo se o obrazovanju, zapošljavanju, rodnoj ravnopravnosti, inovacijama. U dijelu priče o zapošljavanju istaknuta je situacija u Crnoj Gori, rad Saveza slijepih Crne Gore, kao i portala zaposlosi.me. O pristupačnom glasanju, iskustvima iz zemalja članica EBU-a, dobrim praksama, govorilo se trećeg, zadnjeg dana 11. Generalne skupštine Evropskog saveza slijepih. Za potrebe Generalne skupštine, i informisanosti članica urađena je i publikacija "Izveštaj o situaciji na polju zapošljavanja osoba oštećenog vida u Evropi, nakon deset godina Konvencije UN o pravima osoba sa invaliditetom- izazovi i mogućnosti", u okviru koje je predstavljena situacija u Crnoj Gori i rad portala zaposlosi.me.

U okviru projekta „svi smo stvoreni jednaki, ka efikasnijoj zaštiti potrošačkih prava osoba sa invaliditetom“, koji Centar za zaštitu prava potrošača organizuje u partnerstvu sa Savezom slijepih Crne Gore, održane su 3 jednodnevne radionice sa osobama sa invaliditetom. Radionica o potrošačkim pravima osoba sa tjelesnim invaliditetom održana je u hotelu Podgorica u ponedjeljak 04. novembra, radionica o potrošačkim pravima osoba sa oštećenjem sluha, održana je 05. novembra u hotelu Ramada, dok je radionica o potrošačkim pravima osoba sa oštećenjem vida održana 06. novembra u hotelu Franca u Bijelom Polju. Radionice je vodio Zoran Nikolić, potpredsjednik Nacionalne organizacije potrošača Srbije. Radionicesu se fokusirale na najaktuelnija pitanja koja su utvrđena istraživanjem javnog mnijenja i stavova osoba sa invaliditetom. U okviru pomenutog projekta izrađena je i odštampana brošura o pravima osoba oštećenog vida, kao i izvještaj monitoringa nad implementacijom podzakonskog akta Pravilnika o obilježavanju proizvoda na Brajevom pismu. U martu 2020. godine, okončan je monitoring nad implementacijom člana 33. Zakona o zabrani diskriminacije. Ovim monitoringom su se kroz

zahtjeve o slobodnom pristupu informacijama i posjete javnim institucijama ispitivali elementi pristupačnosti za osobe oštećenog vida kao što su: Brajeve naljepnice na ulaznim vratima institucije kao i vratima kancelarija, flajeri i drugi promotivni materijali na Brajevom pismu, veb sajtovi.

U periodu od četvrtka 7.11. do ponedjeljka 11.11.2019, savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović, radnici u Brajevoj štampariji Dragana Lazović i Zijadin Peročević, i volonterke Maja Stajović i Jovana Bigović boravile su u Tryanovu, Bugarska, na evaluacionom sastanku u okviru projekta " Use soundto watch around II", koji sprovodi Kulturni centar mladih Vojvodine u partnerstvu sa 6 organizacija iz 6 zemalja, među kojima je i Savez slijepih Crne Gore. Na ovom sastanku govorilo se o potencijalima osoba oštećenog vida da se bave muzikom, predstavljena je platforma, kao i planovi za budućnost koje platforma nudi. U okviru projekta govorilo se o dizajnu zvuka i lakšem koraku ka zaposlenju osoba oštećenog vida.

Od 11-14. novembra, savjetnica za međunarodne odnose u Savezu slijepih CG Katarina Bigović i radnica u Brajevoj štampariji Dragana Lazović boravile su u Dryanovu na konferenciji "Razvoj Brajevog pisma, e knjiga, Brajeve štamparije u zemljama Balkana", koju je organizovao Savez slijepih Bugarske. Tokom prvog dana govorilo se o Brajevom pismu, sadašnjosti i budućnosti. Naše predstavnice su istakle da je u Crnoj Gori, Biblioteka za slijepe javna ustanova i da je to potvrda da država podržava razvoj osoba oštećenog vida kroz obezbjeđivanje sredstava za pristupačne knjige. Sa druge strane istaknut je i primjer Zakona o zaštiti potrošača i Pravilnik o obilježavanju proizvoda na Brajevom pismu, kao jedinstvenom rješenju ne samo u regionu, već i u Evropi, kao i činjenica da je pokrenut proces standardizacije Brajevog pisma. Drugog dana konferencije, govorilo se o audio knjigama, pristupačnim informacijama kao i problemima sa autorskim pravima.

Administratorka portala Zaposliosi.me Anđela Dragović i radnik u Brajevoj štampariji Zijadin Peročević u četvrtak 28.novembra 2019. Godine prisustvovali su na trećem sajmu mladih preduzetnika.

Sajam je organizovala Unija mladih preduzetnika, pod pokroviteljstvom Ministarstva sporta i mladih CG, a održan je u Delta city-u. Tom prilikom, naši zaposleni su posjetili izložbene štandove i upoznali izlagače sa radom Saveza, sa akcentom na aktivnosti portala Zaposliosi.me i Brajeve štamparije.

U ponedjeljak 2.decembra 2019. Godine održan je sastanak predstavnika iz četiri države, članice Evropskog saveza slijepih (EBU-A), Španije, Austrije, Poljske, Crne Gore, koje realizuju aktivnostu okviru ADVISE, za potražioce zaposlenja, osobe oštećenog vida. Sastanak je održan u Parizu, u prostorijama kancelarije EBU-a. Sastanku su putem skajpa prisustvovali Katarina Bigović, iz Crne Gore, Vile Ukola, autor priručnika iz Finske, Virginia Calcerio Illera iz Španije, dok su u Parizu bili predstavnici Austrije, Stefii i Sebastian Gamsrielger, i Poljske, Anna Lemanczyk i Malgorzata Pacholec, Barbara Martin Munoz koja je koordinatorka ove aktivnosti, Herrero Sepulveda Mercedes, autorka priručnika, Roman Ferreti i Mokran Bussaid ispred kancelarije EBU-a. Na sastanku je bilo riječi o aktivnostima koje su predstavnici sproveli u svojim zemljama, kao i o inputima o priručniku, i načinu organizovanja treninga. U okviru pomenute aktivnosti ADVISE, Katarina Bigović je u decembru 2018. Godine prisustvovala treningu za trenere u Parizu, a tokom 2019.godine održala je tri treninga za potražioce zaposlenja osobe oštećenog vida iz Crne Gore.

Istog dana, izvršni direktor Saveza Goran Macanović učestvovao je na okruglom stolu "Učešće lica sa invaliditetom u političkom i javnom životu" kojeg je organizovalo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, a povodom 3. decembra, međunarodnog dana osoba sa invaliditetom. Tokom

diskusije ukazao je na potrebu unapređenja izrade šablona za glasački listić kako bi osobe sa oštećenim vidom mogle da budu sigurne da su tajno glasale. Takođe je ukazao i na pitanje autentičnog predstavljanja osoba sa invaliditetom, obzirom na to da se za članstvo u Savjetu za osobe sa invaliditetom prijavio kandidat koji nije osoba sa invaliditetom niti ima ikakvu vezu sa organizacijama OSI, ali na činjenicu da se ne može očekivati od osoba sa invaliditetom da učestvuju na ravnopravnim osnovama u javnom i političkom životu, ako država sredstva namijenjena osobama sa invaliditetom ne odobrava njihovim organizacijama nego raznim organizacijama koje navodno rade za OSI i nijesu njihovi autentični predstavnici.

U ponedjeljak 16. decembra 2019. godine, u organizaciji CEMI-ja održana je nacionalna konferencija "CG u susret novom modelu politike proširenja Evropske unije podsticaj ili izgovor za propuštene šanse", u hotelu Hilton. Ispred Saveza slijepih Crne Gore prisustvovali su savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović i radnik u Brajevoj štampariji Zijadin Peročević. Na samom početku konstatovane su činjenice u trenutnoj situaciji pregovaračkog puta CG. Prema novom istraživanju CEDEM-a povjerenje građana je palo na 55%, što je najmanje od 2007. godine.

Radnica u Brajevoj štampariji Dragana Lazović i administratorka portala zaposlosi.me Anđela Dragović, prisustvovala su na proslavi 71 godina postojanja Resursnog centra za djecu i mlade Podgorica. Na početku, prisutne je pozdravila direktorica Resursnog centra mr Mirjana Popović. Nakon uvodne riječi, prisutni su imali priliku da uživaju u raznovrsnom programu kao što su recitacije, skečevi i vokalno – instrumentalne kompozicije, koji su pripremili učenici uz pomoć profesora.

U utorak 17. decembra 2019. godine, u hotelu Hilton, WIPO-Svjetska organizacija za intelektualnu svojinu uz saradnju sa Ministarstvom ekonomije, organizovala je seminar, Marakeški sporazum. Seminar je ističući saradnju Ministarstva ekonomije i WIPO- a otvorila generalna direktorica Direktorata za unutrašnje tržište i konkurenciju Ministarstva ekonomije, Biljana Jakić. Na konferenciji je bilo riječi o istorijatu glavnim aspektima Marakeškog sporazuma, o olakšavanju pristupa objavljenim djelima za osobe oštećenog vida, ili osobe sa drugim poteškoćama u korišćenju štampanih materijala, doprinosu u ostvarivanju prava na jednakost osoba sa oštećenim vidom, kroz nadležnost Ministarstva kulture, itd. Goran Macanović, izvršni direktor Saveza slijepih CG govorio je na temu "Pravni aspekti pristupačnosti informacija, Konvencija o pravima OSI i domaći propisi. Pored izvršnog direktora, na konferenciji su prisustvovali savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović, administratorka portala zaposlosi.me Anđela Dragović i radnik u Brajevoj štampariji Zijadin Peročević.

Na portalu zaposlosi.me je 20. Januara objavljen poziv zainteresovanim poslodavcima za besplatno oglašavanje slobodnih radnih mjesta za osobe sa invaliditetom u periodu od 20. Januara do 30. Jjuna. U vezi sa tim, administratori pomenutog portala Marko Nikolić i Anđela Dragović su gostovali u jutarnjem programu na Televiziji 7 u utorak 21. Januara. Pored pomenutog poziva, predstavljene su i aktivnosti portala, njegov sadržaj kao i planovi za budućnost. Takođe, na pomenutom portalu je u srijedu 29.01.2020. godine objavljen poziv nezaposlenim osobama sa invaliditetom da prođu set radionica o zapošljavanju, nakon kojih će im biti izrađen CV i video prezentacija koja će doprinijeti stvaranju što boljeg utiska kod poslodavca.

U srijedu 22. Januara je u prostorijama Saveza slijepih Crne Gore održan sastanak sa predstavnicama Ministarstva javne uprave Mirjanom Begović, Tamarom Popović i Milenom Nikčević u cilju dogovora daljih koraka za rad na monitoringu primjene smjernica za kreiranje

elektronskih dokumenata u skladu sa standardima E – pristupačnosti. Sastanku su ispred Saveza slijepih prisustvovali izvršni direktor Goran Macanović i savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović. Sastanak sa predstavnicama pomenute institucije, a na kome su pored izvršnog direktora Saveza i savjetnice za međunarodne odnose prisustvovali i administratori portala zaposliosi.me Marko Nikolić i Anđela Dragović održan je 11.02.2020. u cilju kreiranja upitnika koji je korišten za potrebe sprovođenja monitoringa primjene smjernica za kreiranje elektronskih dokumenata u skladu sa standardima E – pristupačnosti. Sprovođenje pomenutog monitoringa počelo je 16. Marta a istim je ispitana pristupačnost 20 sajtova državnih institucija za posjetioce sa djelimičnim oštećenjem vida, i korisnike čitača ekrana. Na sastanku održanom 16.06.2020. bilo je riječi o realizovanim aktivnostima u okviru monitoringa, ispitivanjima sajtova državnih institucija posredstvom kreiranih upitnika. Takođe, prezentovana je analiza rezultata dobijenih posredstvom pomenutih upitnika, na osnovu koje će biti kreirani zaključci i preporuke namijenjene administratorima web sajtova državnih institucija u cilju poboljšanja njihove pristupačnosti za osobe oštećenog vida.

Vlada Crne Gore je usvojila informaciju o pristupanju Marakeškom sporazumu što je prvi formalni korak u procesu ratifikacije tog međunarodnog ugovora. U informaciji Vlade koja je usvojena na sjednici 24. januara, navodi se da se u svijetu svake godine objavljuju milioni knjiga, a da je tek jedan do sedam procenata raspoloživo za 285 miliona osoba sa potpunim i djelimičnim oštećenjem vida. Nakon ratifikacije pomenutog sporazuma će se stvoriti uslovi za razmjenu knjiga među državama potpisnicama sporazuma, i omogućiti da se unutar Crne Gore veći broj organizacija bavi proizvodnjom pristupačnih knjiga.

Savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović gostovala je na radiju “Svetigora”. Tom prilikom govorila je o usvojenoj informaciji na sjednici Vlade Crne Gore, a koja se odnosi na potvrdu spremnosti pomenute institucije da ratifikuje Marakeški sporazum, kao i o značaju i prednostima pomenutog ugovora. Pored toga, predstavila je aktivnosti projekta „Uoči me i ja sam na putu“, koji je Savez slijepih realizovao uz podršku Ministarstva saobraćaja i najavila završnu konferenciju koja je održana 18. februara. O pomenutom projektu i analizi o pristupačnosti u domenu saobraćaja, Bigović je govorila u jutarnjem programu “TV 7” u petak 21. februara.

Izvršni direktor Saveza slijepih Goran Macanović gostovao je u jutarnjem programu Televizije Budva u ponedjeljak, 02. marta. Tema gostovanja bilo je saopštenje koje je izdalo Ministarstvo ekonomije, a koje se odnosi na izmjenu Pravilnika o listi proizvoda, načinu isticanja i vrsti objekata u kojima se ističu obavještenja na Brajevom pismu, kao i saopštenje koje je nakon istog izdao Savez slijepih Crne Gore. Tom prilikom, Macanović se osvrnuo na dosadašnju primjenu pravilnika i izmjene istog, na tvrdnje trgovaca da je obilježavanje proizvoda na Brajevom pismu neizvodljivo i da predstavlja biznis barijeru, kao i način na koji se Brajeve naljepnice štampaj i koliko je to zapravo izvodljivo i finansijski isplativo. Takođe, osvrnuo se i na monitoring nad implementacijom podzakonskog akta Pravilnika o obilježavanju proizvoda na Brajevom pismu. Izvršni direktor Saveza je pomenutim povodom gostovao i na Radiju Crne Gore, u emisiji Mozaik u utorak 03. marta.

Savjetnica za međunarodne odnose u Savezu slijepih, Katarina Bigović, učestvovala je na trećem modulu obuke “Društvena kohezija” u okviru programa za liderstvo i razvoj vještina žena, koji je održan od 09. Do 10. Marta, u Eko zgradi Ujedinjenih nacija (UN). Obuka je dio regionalnog projekta “Dijalog za Budućnost” koji sprovodi UNDP, UNICEF i UNESCO Crne Gore, Srbije i Bosne i Hercegovine, sa ciljem da se osnaži djelovanje žena u oblasti društvene kohezije.

Administratorica portala "zaposlosi.me, Anđela Dragović je u periodu od 09. Do 13. Marta učestvovala na školi ljudskih prava OSI, koju je organizovalo Udruženje mladih sa hendikepom, u okviru projekta "Karavan o ljudskim pravima OSI", podržanog od strane Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Tokom trajanja škole, bilo je riječi o modelima pristupa invaliditetu, društvenoj slici i medijskom izvještavanju o OSI, domaćim mehanizmima za ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava OSI, sudskoj praksi itd...

Predsjednica Žana Đačić, Izvršni direktor Goran Macanović i Savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović sastali su se u četvrtak, 12. Marta sa predstavnikom OEBS-a Darkom Brajovićem. Tema sastanka bilo je učešće osoba oštećenog vida u političkom i javnom životu. U vezi sa tim, bilo je riječi o trenutnoj situaciji na ovom polju, mogućnostima unaprjeđenja, a predstavljene su i aktivnosti čija je realizacija planirana u okviru projekta "Biraj pristupačnost".

Na sajtu Saveza slijepih su, počevši od 26. marta objavljeni korisni tekstovi koji obrađuju Brajevo pismo. Ovi tekstovi, koji obrađuju Brajevo pismo, njegov nastanak i značaj, primjenu, objavljeni su u cilju upoznavanja šire društvene zajednice sa pojmom Brajevog pisma, njegovog tvorca, korišćenja i značaja korišćenja istog za osobe oštećenog vida. U srijedu 15.04, izvršni direktor Goran Macanović i savjetnica za međunarodne odnose, Katarina Bigović održali su skype sastanak sa novim izvršnim direktorom Evropskog saveza slijepih, Larsom Boselmanom. Na sastanku je bilo riječi o aktivnostima Evropskog saveza slijepih, kao i očekivanjima Saveza slijepih Crne Gore. Tom prilikom, predstavnici SSCG su iznijeli u kojim bi oblastima od značaja za osobe oštećenog vida ESS trebao da radi u narednom periodu kao što su oblast pristupačnosti informacija, koje se odnose na pristupačnost uputstava za korišćenje lijekova i pristupačnost informacija proizvoda široke potrošnje, pristupačnost korišćenja bankomata za osobe oštećenog vida i kreiranje standarda koji bi važili u svim zemljama, zatim oblast samostalnog kretanja osoba oštećenog vida koji se odnosi na unaprjeđenje servisa, usluga, odnosno standardizaciju istih u svim zemljama, kao i promjena standarda kada je u pitanju širina taktilnih staza vodilja.

Savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović, gostovala je u jutarnjem programu Televizije Nikšić u srijedu 06. maja. Bigović je tom prilikom prezentovala aktivnosti koje se realizuju u Savezu slijepih kao što su audio poezija ističući saradnju sa klubovima pjesnika „Poenta poetika“, „Forum mladih pisaca Kic-a“, „Ratkovićeve večeri“ i pjesnicima iz regiona koji su iskazali interesovanje za učešće u ovoj aktivnosti, i korisni tekstovi o Brajevom pismu a koji se jednom sedmično objavljuju na sajtu Saveza slijepih. Takođe, govorilo se i o Radiju Feniks sa osvrtom na kreiranje nove programske šeme i daljim planovima, pravilniku o obilježavanju proizvoda na Brajevom pismu, trenutnoj situaciji u toj oblasti kao i o izmjenama o kojima će oformljena radna grupa odlučivati. Bilo je riječi i o završetku monitoringa o pristupačnosti veb sajtova u skladu sa standardima E-pristupačnosti, monitoringu kojim su se ispitivali elementi pristupačnosti u državnim institucijama za osobe oštećenog vida, kao i monitoringu o pravilniku o obilježavanju proizvoda na Brajevom pismu. Savjetnica za međunarodne odnose govorila je na pomenute teme tokom maja mjeseca i u emisiji „Vjerom kroz život“ koja se emituje utorkom na radiju Svetigora.

U petak 8.maja 2020. godine u prostorijama Saveza slijepih Crne Gore održan je sastanak izvršnog direktora Saveza slijepih Crne Gore, Gorana Macanovića i predsjednika Državne izborne komisije, Alekse Ivanovića. Tema sastanka, kojeg je inicirao Savez slijepih Crne Gore bila je unaprjeđenje izbornog procesa za osobe oštećenog vida, što je dio aktivnosti projekta „Biraj pristupačnost“, kojeg realizuje Savez slijepih Crne Gore, uz podršku Evropskog saveza slijepih, a koji je dio evropske inicijative za pristupačne izbore za osobe oštećenog vida. Izvršni direktor Saveza je predsjednika Državne izborne komisije upoznao sa najčešćim problemima sa

kojima se suočavaju osobe oštećenog vida u izbornom procesu (korišćenje šablona, pristupačnost biračkog mjesta...). Nakon konstruktivnog razgovora predsjednik Državne izborne komisije je iskazao spremnost za dalju saradnju i unaprjeđenje procedura i afirmacije dobre prakse kako bi osobe oštećenog vida u predstojećem, a i u svim sledećim izbornim procesima, imali mogućnost da u punom kapacitetu ostvaruju pravo na učešće u javnom i političkom životu. U okviru projekta PROACTIVE, koji okuplja preko 50 predstavnika kako različitih službi tako i NVO sektora, u kojem je Savez slijepih dio Savjetodavnog odbora civilnog sektora, održan je webinar COVID19. Ispred Saveza slijepih, govorila je Katarina Bigović, o značaju pristupačnosti informacija za OSI, osobe oštećenog vida u doba COVID19. Na seminaru je bilo riječi o situacijama u zemljama Evrope, Azije, Afrike, od strane zdravstvenih ustanova, policijskih i vatrogasnih službi, željezničkog prevoza, univerziteta. Iako je ove godine planiran niz aktivnosti u okviru projekta, sve su odložene do stabilizacije situacije.

Administratorka portala zaposliosi.me Anđela Dragović, prisustvovala je na online radionici „Inovativna i dugotrajna saradnja“ koju je realizovao Evropski savez slijepih u ponedjeljak 11. maja, a u okviru programa za mlade lidere. Radionica je realizovana u cilju podrške mladima u budućim liderskim ulogama, kao i u poboljšanju liderskih vještina.

Neke od tema bile su: saradnja u nepredvidivim situacijama, efektivna saradnja sa drugim organizacijama, volontiranje – dobre i loše strane, kako privući i zadržati volontere sa osvrtom na primjere dobre prakse i savjete, omladinske organizacije, online alatke za saradnju itd. Učesnici su imali priliku da na pomenute teme diskutuju i podijele svoja iskustva.

Savjetnica za međunarodne odnose, Katarina Bigović, učestvovala je na e-seminaru Marakeški sporazum i zemlje Zapadnog Balkana koji je održan u srijedu 13. maja. Tom prilikom, predstavnici organizacija osoba oštećenog vida predstavili su aktivnosti i trenutnu situaciju po pitanju Marakeškog sporazuma. Katarina Bigović je istakla da je situacija sa Marakeškim sporazumom u Crnoj Gori dobra, te da se čeka potvrda Parlamenta Crne Gore, uz navođenje činjenica šta je urađeno tokom prethodne dvije godine. Takođe, najavila je i saradnju sa ABC konzorcijumom u okviru WIPO-a (Svjetska organizacija za intelektualnu svojinu) koji je osnovan kao alat za lakše korišćenje benefita koje predviđa Marakeš, a odnosi se na pristupačnu literaturu u raznim formatima.

Savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović i administratorka portala zaposliosi.me Anđela Dragović učestvovala su na Treningu za trenere o Konvenciji UN o pravima OSI koji je organizovalo Udruženje mladih sa hendikepom u okviru projekta „Karavan o ljudskim pravima OSI“ uz podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava, u periodu od 06.07. – 10.07. u hotelu Splendid u Budvi. Na treningu su obrađivane teme poput dizajn treninga, definisanje ciljeva treninga, prezentacijske vještine, tipovi trenera, tipovi učesnika, principi i načela konvencije, feedback. Takođe, učesnici su imali priliku da nakon interaktivnih predavanja i konsultacija osmisle svoje treninge u trajanju od 30 minuta, nakon kojih su dobili povratne informacije od mentora, a koje će poslužiti kao smjernice za dalje kreiranje treninga na ove teme. Savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović gostovala je u jutarnjem programu Televizije 7 u utorak 21.07. Tom prilikom, Bigović je prezentovala aktivnosti koje se realizuju u Savezu, sa osvrtom na audio poeziju, aktivnost koja se 3 mjeseca uspješno realizuje u saradnji sa klubovima pjesnika, kao i pjesnicima iz regiona. Takođe, bilo je riječi o aktivnostima realizovanim kroz projekat “Biraj pristupačnost” koji Savez slijepih realizuje uz finansijsku podršku Evropskog saveza slijepih. Bigović je govorila i o projektu „Zapošljavanje osoba s invaliditetom OSI) kroz inovativno zanimanje i razvoj preduzetničkog duha“ sa osvrtom na

završnu aktivnost gdje su prisutni imali priliku da degustiraju kafu koja je u okviru pomenutog projekta započeta sa proizvodnjom.

Ministarstvo javne uprave je u saradnji sa Savezom slijepih Crne Gore organizovalo prezentaciju „Monitoring primjene smjernica za kreiranje elektronskih dokumenata u skladu sa standardima ePristupačnosti“, u petak, 24. jula 2020. godine. Uvodna izlaganja na pomenutoj prezentaciji imali su ministarka javne uprave Suzana Pribilović, načelnica Direkcije za elektronsku upravu Mirjana Begović i izvršni direktor Saveza slijepih Crne Gore Goran Macanović, a Izvještaj monitoringa je predstavila savjetnica za međunarodne odnose u Savezu slijepih Crne Gore Katarina Bigović.

„Monitoring primjene Smjernica za kreiranje elektronskih dokumenata u skladu sa standardima e-Pristupačnosti“ prepoznat je Akcionim planom za sprovođenje inicijative Partnerstva za otvorenu upravu Crne Gore (2018-2020) i sproveden u periodu od 15. aprila do 31. maja 2020. godine, a realizovan je od strane Ministarstva javne uprave i Saveza slijepih Crne Gore. Monitoring je sproveden od strane osobe potpuno oštećenog vida i osobe djelimično oštećenog vida, prema već utvrđenoj metodologiji i kreiranim upitnicima u odnosu na elemente pristupačnosti za osobe potpuno oštećenog vida, čitač ekrana i djelimično oštećenog vida, kontrast, veličina slova, izgled stranice. Ovim istraživanjem je obuhvaćen 21 veb sajt institucija i analizirano 208 dokumenata. Prezentacija je realizovana u okviru projekta „Efikasna interna i eksterna komunikacija Strategije reforme javne uprave“, koji finansira Evropska unija. Korisnik projekta je Ministarstvo javne uprave Crne Gore, a projekat sprovodi konzorcijum koji predvodi Društvo za konsalting i reviziju (KPMG).

Izvršni direktor Saveza slijepih Goran Macanović i savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović, održali su u utorak 18. avgusta sastanak sa predstavnicima štamparije Merkator koja izrađuje šablone za glasanje. Povod za održavanje sastanka bilo je predstavljanje predloga za unaprjeđenje šablona za glasanje za osobe oštećenog vida, a koji je Državna izborna komisija načelno prihvatila, ali je u tenderskoj dokumentaciji izostavljen. Predstavnicima Saveza slijepih su tom prilikom iznijeli predlog za unaprjeđenje a koji se odnosi na boju šablona (tamno plava), debljinu papira (karton) i postavljanje metalnih prstenova na prorezima.

Od 8. do 11. septembra 2020. Godine delegacija iz Saveza slijepih Crne Gore boravila je u Premanturi, Hrvatska, u radnoj posjeti Hrvatskom savezu slijepih. Delegaciju iz Crne Gore činili su izvršni direktor Goran Macanović, savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović, savjetnik za opšte i finansijske poslove Milo Kastratović i administratorica portala zaposliosi.me Anđela Dragović. Tokom prvog dana posjete razgovarano je o specifičnostima rada edukacijskih rehabilitatora, o pristupu osobama oštećenog vida, pristupačnoj sredini, standardima pristupačnosti, samostalnom životu, orijentaciji. Tokom drugog dijela dana, sertifikovani trener ehlokacije, Davor Janjušević kroz teorijski dio je pojasnio pojam ehlokacije, a kroz razne igre, praktični dio pojasnio pojam dobijanja informacije kroz odbijanje zvuka. Drugog dana se govorilo o servisu videćeg pratioca koji je uspostavljen u Hrvatskoj prije više od 7 godina. Tako se govorilo o uspostavljanju servisa, izazovima sprovođenja, iskustvima, benefitima. Radni sastanak je finansijski podržan od strane Evropskog saveza slijepih, kroz aktivnost EBU MENTORING.

Administratorica portala zaposliosi.me Anđela Dragović, prisustvovala je u svojstvu delegata ispred Saveza slijepih na osnivačkoj skupštini Mreže za mlade Crne Gore, koja je održana u hotelu Podgorica u ponedjeljak 14. i utorak 15. Septembra 2020. Godine Prvog dana skupštine, izabrani su članovi Upravnog i Nadzornog odbora i Predsjednik skupštine, a usvojen je Statut, godišnji plan rada, kao i visina godišnje članarine. Drugog dana u svečanom dijelu osnivačke

skupštine, prisutnima su se obratili Direktor direktorata za mlade u Ministarstvu sporta i mladih Nenad Koprivica, direktorica Fonda za aktivno građanstvo Anica Maja Boljević, predstavница upravnog odbora Evropskog omladinskog foruma Jovana Majstorović, kao i nova šefica Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori Oana Kristina Popa, koja je prisutne pozdravila putem video poruke. Osnivanje Mreže za mlade Crne Gore finansijski je podržano u okviru programa „De facto razvoj: podrška rastu i liderstvu organizacija građanskog društva“, koji sprovodi Fond za aktivno građanstvo, uz podršku Evropske unije i kofinansiranje Ministarstva javne uprave.

Izvršni direktor Saveza slijepih CG, Goran Macanović i savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović sastali su se sa predstavnicima institucije Ombudsmana, Zaštitnikom Sinišom Bjekovićem, zamjenicom Zaštitnika, Nermom Dobardžić i savjetnicom Zaštitnika Milenom Krsmanović, u srijedu 16. Septembra 2020. Godine. Na sastanku je bilo riječi o više značajnih tema za svakodnevni život osoba oštećenog vida.

Predstavnici Saveza su iznijeli mišljenje o izmjenjenom Pravilniku o obilježavanju proizvoda na Brajevom pismu i istakli nezadovoljstvo izmjenama, ali i postupkom izmjene. Obzirom da je Ombudsman prošle godine u Mišljenju naznačio da se radi o diskriminaciji, a da je došlo do nepoštovanja procedure, sastanka radne grupe, dogovoreno je da Savez slijepih podnese Pritužbu zbog ponovljene diskriminacije.

U četvrtak 17. septembra 2020. Godine putem skajpa sastanak su održali izvršni direktor Goran Macanović i savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović sa predstavnicima aplikacije Be my eyes, osnivačem Hansom Jorgenom Vilbergom i PR-om Carterom Mc Gratom. Na sastanku je ispred SSCG predstavljeno da je Savez kroz društvene mreže, časopise promovisao aplikaciju i da će to raditi i dalje. Predstavnici aplikacije Be my eyes naveli su da imaju prijavljene korisnike i volontere iz Crne Gore, da žele da razvijaju i šire mrežu i da će aplikacija uskoro imati i nove mogućnosti, direktnu komunikaciju sa određenim firmama, kompanijama, asocijacijama i sl.

Savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović, gostovala je u jutarnjem programu TV Nikšić u utorak 22. Septembra 2020. Godine. Tom prilikom, Bigović je predstavila projekat “Zajedno za pristupačan grad” koji je Savez slijepih otpočeo sa realizacijom u julu u partnerstvu sa Udruženjem mladih sa hendikepom, a uz finansijsku podršku Ministarstva saobraćaja i pomorstva. Takođe, bilo je riječi i o monitoring primjene smjernica za kreiranje elektronskih dokumenata u skladu sa standardima e pristupačnosti koji je Savez realizovao u saradnji sa Ministarstvom javne uprave. Bigović se osvrnula i na promjenu Pravilnika o listi proizvoda koji se obilježavaju na Brajevom pismu, a koja se desila u martu za vrijeme korona virusa, a o kojoj Savez nije obavješten od strane Ministarstva ekonomije. Savjetnica za međunarodne odnose je ukazala i na značaj aktivnosti audio biblioteka, koja se bavi što bržim prilagođavanjem literature za studente, kao i aktivnosti audio Poezija, koja je nastala za vrijeme Korona virusa, a u okviru koje je Savez raspisao poziv za zainteresovane volontere koji mogu doprinijeti aktivnosti kroz čitanje poezije.

24. septembra 2020. godine, Izvršni direktor Saveza slijepih Crne Gore Goran Macanović prisustvovao je sastanku kojeg su inicirali Institucija zaštitnika ljudskih prava Crne Gore i Zaštitnica prava pacijenata Kliničkog Centra Crne Gore. Na sastanku su učestvovali pomoćnik direktora Kliničkog centra Crne Gore (KCCG) dr Nemanja Radojević, zaštitnica prava pacijenata KCCG Alma Mutapčić, ombudsman Mr Siniša Bjeković, zamjenica ombudsmana Nerma Dobardžić i Savjetnica u instituciji ombudsmana Milena Krsmanović, predstavnici Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore, Saveza udruženja roditelja djece sa invaliditetom NARDOS i Naša inicijativa, te roditelji i advokat osobe kojoj je po mišljenju Ombudsmana Crne Gore

prekršeno pravo na privatni život od strane KCCG, usled izvršenog medicinskog tretmana nad osobom sa autizmom, bez adekvatno sprovedene procedure za informisani pristanak. Na sastanku je razgovarano o uslovima za uživanje prava na zdravstvenu zaštitu osoba sa invaliditetom zasnovanim na standardima koje propisuje konvencijsko zakonodavstvo kroz više konvencija koje tretiraju ovu oblast. Predstavnici KCCG su informisali da su započete aktivnosti na izmjeni obrazca za informisani pristanak na medicinske tretmane kako bi se eliminisala mogućnost diskriminacije i povrede prava svih pacijenata pa i osoba sa invaliditetom. Goran Macanović je istakao da je neophodno da Klinički centar Crne Gore (KCCG) kroz proces izrade pomenutog obrazca blisko konsultuje osobe sa invaliditetom preko organizacija koje ih zastupaju, te da je nužno da se radi na edukaciji medicinskog osoblja o pristupu prema osobama sa invaliditetom koji je zasnovan na ljudskim pravima. Izvršni direktor saveza je 08. oktobra 2020. Godine učestvovao na sastanku kojeg je organizovala Institucija zaštitnika ljudskih prava Crne Gore, a na inicijativu Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore.

Sastanak na kome su pored izvršnog direktora Saveza prisustvovali predstavnici institucije zaštitnika i predstavnici Fonda zdravstvenog osiguranja, organizovan je u sklopu postupka kojeg vodi Ombudsman, a na osnovu pritužbe upućene od strane Saveza slijepih Crne Gore kojom je traženo utvrđivanje diskriminacije osoba sa oštećenim vidom u oblasti obezbjeđivanja pomagala. Naime, u pritužbi koju smo uputili Ombudsmanu, ukazali smo na diskriminatorno postupanje Fonda zdravstvenog osiguranja i to u više aspekata. Prije svega, smatramo da lista pomagala nije sveobuhvatna, da se pomagala odobravaju jednom broju osoba oštećenog vida, dok su druge isključene, kao i da način i cijena njihove nabavke nijesu odgovarajući.

Izvršni direktor Saveza slijepih Goran Macanović, savjetnica za međunarodnu saradnju Katarina Bigović i administratorica portala zaposliosi.me Anđela Dragović gostovali su u emisiji Horizonti koja se emitovala na Televiziji Crne Gore 15.10.2020. Tom prilikom bilo je riječi o Međunarodnom danu bijelog štapa kao i o projektima i aktivnostima koje Savez realizuje. Izvršni direktor Saveza je pomenutim povodom gostovao i na Radiju Crne Gore, dok je Anđela Dragović gostovala u jutarnjem programu Televizije Crne Gore i jutarnjem programu Televizije 7.

16. oktobra 2020. Godine, Izvršni direktor Saveza slijepih Goran Macanović, prisustvovao je online konferenciji povodom dana Erasmus+ programa u organizaciji Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore. Erasmus+ je program razmjene mladih na nivou Evrope, a na konferenciji je održan panel na temu mogućnosti učestvovanja u ovom programu mladih sa invaliditetom. Panelisti su govorili o mogućnostima Erasmus+ programa, načinu učešća u razmjeni mladih, kao i o postignućima više projekata koje su organizacije i institucije koje su predstavljali realizovali ili realizuju u okviru ovog programa. U diskusiji se uključio i Goran Macanović koji je pohvalio rezultate već realizovanih projekata i istakao pohvalnim to što su u projektima koji će se u narednom periodu realizovati obuhvaćene i aktivnosti koje su usmjerene na osobe sa oštećenim vidom. Informisao je učesnike da Savez slijepih posjeduje brajevu štampaniju, kao i radio studio u kome se snimaju i mogu se snimati različiti audio sadržaji i pozvao sve institucije koje realizuju projekte na saradnju, te izrazio spremnost Saveza slijepih da sve svoje resurse stavi na raspolaganje u cilju unapređenja položaja osoba sa oštećenim vidom.

Savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović pohađala je obuku "Rodno senzitivno budžetiranje" u utorak 27. i četvrtak 29. Oktobra 2020. Godine, koju je organizovao Institut alternativa. Obuku je vodila ekspertkinja Višnja Baćanović. Tokom obuke polaznici su upoznati

sa ključnim elementima rodno senzitivnog budžetiranja kao što su rodna analiza, rodno odgovorni ciljevi, aktivnosti, indikatori, kao i mogućnosti za uključivanje rodne perspektive u budžet, usvajanje znanja o rodno odgovornom budžetiranju u zakonskom okviru Crne Gore.

Izvršni direktor Goran Macanović i savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović u prostorijama Saveza slijepih u ponedjeljak 16.11.2020. sastali su se sa rukovodiocem studijskog programa Socijalna politika i socijalni rad, na Fakultetu političkih nauka, Mehmedom Đečevićem, a povodom iniciranja saradnje od strane Saveza slijepih Crne Gore.

U inicijativi, Savez slijepih je pisao o uspostavljanju saradnje, omogućavanju odrađivanja prakse za studente sa smjera socijalna politika i socijalni rad u Savezu slijepih Crne Gore. Kao argument navedeno je da su imali priliku da se upoznaju sa radom svršenih studenata koji su u Savezu slijepih Crne Gore odrađivali pripravnički staž kroz program stručnog osposobljavanja. S tim u vezi, iz Saveza su predložili uspostavljanje saradnje kojom bi studentima, budućim socijalnim radnicima, predstavili modele pristupa, najznačajnije dokumente, omogućili direktnu saradnju sa članovima-osobama oštećenog vida, u krajnjem upoznali sa radom Saveza slijepih, u cilju njihovog daljeg zalaganja i stvaranja društvene zajednice u kojoj su svi ravnopravni i jednaki.

Gospodin Đečević izrazio je zadovoljstvo pomenutom inicijativom i spremnošću Saveza slijepih da omogući praktični rad studentima sa smjera socijalna politika i socijalni rad i predložio da se praksa omogući kroz predmet socijalni rad sa licima sa invaliditetom na specijalističkim studijama.

Kako je Fakultet političkih nauka prihvatio našu inicijativu, to je u ponedjeljak 30. Novembra 2020. godine potpisan Memorandum o saradnji između Saveza slijepih Crne Gore i fakulteta političkih nauka. Memorandum su potpisali dekan Fakulteta Prof. Dr Milan Marković i Izvršni direktor Saveza Goran Macanović. Cilj Memoranduma je uspostavljanje saradnje, definisanje djelokruga i obima međusobne komunikacije između Saveza slijepih Crne Gore i Fakulteta političkih nauka, odsjek „Socijalna politika i socijalni rad“ u cilju omogućavanja odrađivanja prakse za studente navedenog studijskog programa u Savezu slijepih Crne Gore. Osim toga, cilj Memoranduma je i omogućavanje studentima, budućim socijalnim radnicima, da se kroz praktičan rad upoznaju sa najznačajnijim modelima pristupa invaliditetu, dokumentima koji obrađuju prava OSI, da imaju direktnu komunikaciju sa članovima-osobama oštećenog vida, da se upoznaju sa radom Saveza slijepih, a sve u cilju njihovog daljeg zalaganja i stvaranja društvene zajednice u kojoj će svi biti ravnopravni.

Administratori portala zaposliosi.me Marko Nikolić i Anđela Dragović, učestvovali su na fokus grupi koju je realizovalo Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore u utorak 17.11.2020. a u okviru Istraživanja o troškovima osoba sa invaliditetom tokom pandemije Korona virusa. Tom prilikom, učesnici su poučeni svojim iskustvima istakli ključne nedostatke i prepreke sa kojima su se suočavali za vrijeme pandemije poput: neadekvatne zdravstvene zaštite u državnim bolnicama, nedostatak pristupačnog prevoza, uvećani finansijski izdaci, anksioznost, strahovi, tjeskoba, nepristupačne informacije itd. Takođe, bilo je riječi i o onemogućavanju prilikom ostvarivanja određenih prava za vrijeme pandemije, negativnim i pozitivnim dešavanjima za vrijeme pandemije, uticaju medija na stvaranje slike o osobama sa invaliditetom.

Urednica radija Feniks, Nevena Kovačević, učestvovala je na treninzima održanim u okviru projekta "Prime - profesionalni, odgovorni i inkluzivni mediji", koji u partnerstvu sprovode produkcijska kuća Galileo production, Udruženje mladih sa hendikepom, nvo 35 mm, Romska organizacija koračajte sa nama (nvo Phirena amenca), nvo LGBT FORUM progres, nvo 4 life i

Fakultet političkih nauka, a finansijski je podržan od strane delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori.

Prvi trening, pod nazivom "Ljudska prava i mediji" održan je 27. Oktobra i 3. Novembra 2020. Godine na fakultetu političkih nauka u Podgorici.

Treningu su prisustvovali studenti medijskih studija i novinarstva, kao i predstavnici nevladinih organizacija koje su partneri u realizaciji projekta.

Prvi dio treninga, vodila je Prof.DR nataša Ružić, rukovoditeljka studijskog programa medijske studije i novinarstvo, a govorilo se o različitim dokumentima i preporukama parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, kao i pravilima kojih se treba pridržavati prilikom izvještavanja o vulnerabilnim grupama, vodeći računa o ljudskim pravima.

Kroz različite primjere, diskutovalo se o dobrom i lošem načinu informisanja kada su u pitanju ranjive grupe, a predložena su i ključna rješenja kojima bi se mogle smanjiti predrasude i stereotipi prema vulnerabilnim grupama i postići njihova veća i adekvatnija zastupljenost u medijima.

U drugom dijelu treninga, učesnici su imali priliku da kroz direktan razgovor sa predstavnicima nevladinih organizacija koje se bave pravima vulnerabilnih grupa čuju njihova iskustva kada je riječ o načinu na koji mediji izvještavaju o društvenim kategorijama koje predstavljaju.

Govorili su o najčešćim greškama koje mediji prave prilikom izvještavanja i ukazali na primjere senzacionalističkog izvještavanja i negativnog i stereotipnog prikazivanja vulnerabilnih grupa, i dali značajne preporuke, sa posebnim akcentom na edukaciju medijskih radnika i korišćenje ispravne terminologije.

Drugi trening na temu mobilnog novinarstva, održan je 18 i 19 novembra putem Zoom aplikacije, a vodila ga je dugogodišnja ekspertkinja za medije, Lamija Alečković.

Tokom prvog dana treninga, učesnici su upoznati sa pojmom mobilnog novinarstva, opremom koje se koristi, kao i sa najvažnijim tehnikama koje će im pomoći u pravljenju priloga, a imali su zadatak da putem mobilnog telefona naprave svoj prvi video, kombinovanjem različitih elemenata.

Drugog dana treninga, analizirane su napravljene video priče, a trenerica je dala sugestije vezane za izmjene i poboljšanja, kako bi priče bile što kvalitetnije i efektivnije, a prikazano je i nekoliko video snimaka koji opisuju proces pravljenja priloga u mobilnom novinarstvu.

U četvrtak 19.11.2020.godine održan je drugi sastanak grupe LEF, koju čine izvršni direktori/predsjednici/ predstavnici članica Evropskog saveza slijepih i izvršni direktor Evropskog saveza slijepih Lars Boselman. Ključna tema sastanka odnosila se na planove u 2021.godini, aktivnosti i zagovaranja. Ispred Saveza slijepih Crne Gore sastanku su prisustvovali izvršni direktor Goran Macanović i savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović. Oni su na sastanku naveli ključne segmente rada Saveza u 2021.godini koji se odnosi na uspostavljanje servisa- vodeći vodič, zagovaranje za ratifikaciju Marakeškog sporazuma, pristupačno uputstvo za ljekove, regulisanje položaja OOSI, obilježavanje proizvoda, učešća u političkom i javnom životu itd. Navedeno je da će biti i niz aktivnosti iz oblasti kulture, niz događaja sa akcentom na diskriminaciju, kao i prilagođavanje literature. Ono što je najavljeno od strane ESS, jeste da će kroz projekat PARVIS od 2021.godine biti niz događaja i aktivnosti sa ciljem podizanja svijesti javnosti o oštećenju vida, životu osoba oštećenog vida i sl.

Predstavnik OEBS-a Darko Brajović i savjetnica za međunarodne odnose iz Saveza slijepih Crne Gore Katarina Bigović razgovarali su u ponedjeljak 23.11.2020. o nastavku saradnje povodom obezbjeđivanja uslova za samostalno i tajno glasanje za osobe oštećenog vida. Obzirom da OEBS trenutno radi na završnim izvještajima za 2020, a ujedno i na planovima, projektima za

2021, Savez slijepih je prepoznat kao partner u aktivnostima koje se odnose na sastanke, treninge, inicijative za predstojeće lokalne izbore u pet opština u Crnoj Gori. Ovo je nastavak saradnje koji će nadamo se omogućiti bolje uslove za ostvarivanje biračkog prava za osobe oštećenog vida u Crnoj Gori.

U četvrtak 26.11.2020. je održan prvi online sastanak učesnika projekta " Jačanje otpornosti starijih osoba i OSI tokom COVID19 i budućih katastrofa" koji realizuje Crveni krst Srbije uz podršku Evropske komisije. Savez slijepih je projektni partner Crvenom Krstu Crne Gore. U okviru projekta uključeno je šest zemalja Zapadnog Balkana. Ispred Saveza slijepih učestvovala je Katarina Bigović, koja je izrazila zahvalnost Crvenom krstu Crne Gore (CKCG) na pozivu za partnerstvo i značaj uključivanja OSI u realizaciju projekta. Projekat je počeo 16. novembra 2020, a trajaće 36 mjeseci.

Izvršni direktor, Goran Macanović, savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović i administratorica portala zaposliosi.me Anđela Dragović ispratili su tri webinar na temu "Zvučni sistemi, informacije i navigacija" organizovani od strane Evropskog saveza slijepih tokom novembra. Ove godine je planirano održavanje konferencije u Beču, Austrija, koja je usled situacije sa COVID 19 odložena uz organizovanje online webinar. Kroz tri webinar predstavljen je pregled nacionalnih praksi, potom mobilnost i tehnička podrška, kao i zvučni sistemi i adaptacija u okolini. Situacija je slična u mnogim zemljama. Nedostaje legislativa koja obavezuje, senzibilnost zaposlenih. Neke od država predstavile su svoje najbolje prakse, koje se uglavnom oslanjaju na korišćenje jedne vrste daljinskog upravljača, koji daje informacije poput koji autobusi dolazi na stajalište, za koliko dolazi sledeći i sl. Zemlje Zapadne Evrope prednjače u rješavanju problema. Svakako sve države čeka zagovaranje i rad na unaprijeđenju stanja za bezbjedno i sigurno kretanje osoba oštećenog vida.

Povodom 3. Decembra, međunarodnog dana osoba sa invaliditetom Predsjednik Skupštine Crne Gore Aleksa Bečić, organizovao je prijem za predstavnike reprezentativnih organizacija osoba sa invaliditetom. Prijem je organizovan 3. Decembra 2020. Godine u bijelom salonu Skupštine Crne Gore, a na prijemu je ispred Saveza prisustvovao Izvršni direktor Saveza Goran Macanović. Osim predstavnika Saveza, prijemu su prisustvovali i Marina Vujačić, Izvršna direktorica Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore i Milisav Korać, Izvršni director Saveza udruženja roditelja djece sa smetnjama u razvoju "Naša inicijativa". U uvodnoj riječi Predsjednik Bečić je čestitao međunarodni dan osoba sa invaliditetom i istakao spremnost Skupštine da u novom mandatu ima blisku saradnju sa Organizacijama osoba sa invaliditetom. Takođe je pomenuo i aktivnosti koje je Skupština realizovala u pravcu pristupačnosti zgrade osobama sa invaliditetom. U prethodnih 70 dana od kada je izabran na funkciju Predsjednika Skupštine. U plenarnoj Sali je obezbijedeno pristupačno mjesto sa koga se osoba sa invaliditetom može obratiti, a najavio je i skori završetak izrade novog sajta Skupštine koji će biti u potpunosti pristupačan.

Izvršni direktor Saveza je zahvalio Predsjedniku Bečiću na prijemu i istakao važnim činjenicu da je ovo prvi put da Predsjednik Skupštine organizuje prijem povodom međunarodnog dana osoba sa invaliditetom, te istakao da ovaj sastanak doživljava kao protokolarni prijem i očekuje da ćemo se u skorije vrijeme ponovo sastati kako bi konkretnije razgovarali o inicijativi koju je Savez prije mjesec dana uputio Skupštini zajedno sa Udruženjem mladih sa hendikepom Crne Gore. No, iako je bio protokolarni prijem, Macanović je iskoristio priliku da istakne da je neophodno da <Skupština naredne godine povodom ovog dana organizuje plenarnu sjednicu na kojoj će predstavnici Vlade odgovarati na pitanja zastupnika osoba sa invaliditetom, imajući razumijevanja da takvu sjednicu nije bilo moguće organizovati ove godine jer tog dana nije još

uvijek bila izabrana nova Vlada Crne Gore. Osim toga istakao je da je potrebno raditi na edukaciji stručnih saradnika u Skupštini kako bi kroz svoj rad primjenjivali pristup zasnovan na ljudskim pravima i na kvalitetan način pružali stručnu podršku poslanicima, a što bi u konačnom dovelo do usvajanja kvalitetnih zakonskih propisa.

U završnoj riječi, Predsjednik Bečić je ponovio spremnost Skupštine na saradnju i izrazio spremnost da se naredne godine organizuje plenarna sjednica povodom 3. Decembra, ali i da se radi na edukaciji zaposlenih u Skupštini Crne Gore.

II - Finansijsko materijalna pitanja

S obzirom na činjenicu da je Savezu slijepih u 2019. Godini odobren samo jedan projekat i to na konkursu Ministarstva saobraćaja u iznosu od 6525,00€, te da nam je u maju 2019. Godine Ministarstvo rada i socijalnog staranja uplatilo sredstva po odobrenom projektu iz 2018. Godine to je finansijsko materijalno poslovanje bilo veoma otežano. Uprkos tome, Savez je sve finansijske obaveze redovno izvršavao, a uspijevali smo i da finansijski podržimo lokalne organizacije. Zahvaljujući tome što smo u decembru 2019. Godine dobili ponudu da prodamo akcije Societe Generale banke koje smo posjedovali u iznosu od 28756,22€, uspjeli smo da u finansijskom smislu preživimo do odobravanja novih projekata i uplata po tim projektima.

U minulom izvještajnom periodu, zaposleni u stručnoj službi su predano radili na kreiranju projektnih ideja koje pozitivno mogu doprinijeti uključivanju članstva u različitim aktivnostima i obezbijediti redovno finansijsko-materijalno poslovanje.

Odlukom Ministarstva saobraćaja Crne Gore po konkursu za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija u oblasti *Zaštita lica sa invaliditetom u saobraćaju*, odobren je projekat Saveza slijepih Crne Gore pod nazivom “Zajedno za pristupačan grad” u iznosu od 5014,15€. Ovaj projekat će se realizovati u partnerstvu sa Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore u glavnom gradu Podgorici i Opštini Berane u period od 8 mjeseci, ima osnovnu svrhu da se radi na primjeni postojeće pozitivno-pravne regulative, radi povećanja nivoa pristupačnosti fizičke sredine, javnog prevoza i usluga osobama s invaliditetom. Kroz projekat će se inicirati osnivanja tijela za pristupačnost u lokalnim zajednicama, Glavnom gradu – Podgorici i Opštini Berane. Cilj inicijative jeste omogućavanje sistemskog i planskog rješavanja pitanja bezbjednosti i sigurnosti u saobraćaju za OSI. Kroz zajedničku diskusiju i razmjenu mišljenja, radilo bi se na realizaciji plana pristupačnosti. S tim u vezi, održani su inicijalni sastanci sa predstavnicima glavnog grada 29.09.2020 i Opštine Berane 02.11.2020, u cilju predstavljanja inicijative za osnivanje savjetodavnog tijela za pristupačnost. Pored koordinatorke projekta Katarine Bigović, trenera na projektu Gorana Macanovića i Milenka Vojičića na sastancima su prisustvovali i podpredsjednici opština, predstavnici sekretarijata za saobraćaj, sekretarijata za socijalno staranje, sekretarijata za komunalne i stambene poslove... Kako bi se primjenjivala zakonska regulativa, potrebno je i znanje o istoj. U cilju adekvatne primjene znanja, koje će rezultirati edukacijom osoba koje rade na unaprjeđivanju položaja OSI, za predstavnike glavnog grada održane su 3 tematske radionice i to: 09.11. 20.11. a treća radionica će biti održana 11.12.. dok radionice u Beranama nisu održane zbog situacije izazvane Korona virusom, a biće realizovane kad se za to steknu uslovi. Teme koje se izučavaju na radionicama su: termin pristupačnosti, elementi pristupačnosti, problemi sa kojima se susrijeću OSI, primjeri iz svakodnevnog života, kao i primjeridobre prakse. U svrhu edukacije građana i podizanja svijesti, biće izrađena publikacija koja će se baviti opisom elemenata pristupačnosti i značaju postavljanja istih. U cilju jačanja svijesti građana, održaće se i dvije kampanje na lokalnom nivou, info dani

pod nazivom Zajedno za pristupačan grad! Kampanje će omogućiti živu riječ predstavnika lokalne samouprave i predstavnika OSI sa građanima Glavnog grada Podgorice i Opštine Berane.

Odlukom Ministarstva rada i socijalnog staranja po konkursu Zaštita lica sa invaliditetom, i djece i mladih sa smetnjama i teškoćama u razvoju, odobren nam je projekat Videći pratilac u iznosu od 30368,00€. Ovaj projekat ćemo realizovati u narednih 12 mjeseci u partnerstvu sa Organizacijom slijepih za Nikšić, Šavnik i Plužine. Osnovni cilj projekta je unaprjeđenje položaja osoba oštećenog vida u Crnoj Gori uz stvaranje uslova za uključivanje u sve oblasti društva na ravnopravnoj osnovi, kroz licenciranje usluge videćeg pratioca. Kreiranje ove usluge omogućice da se osobe oštećenog vida, bilo mlade ili starije, koje se kreću uz pomoć bijelog štapa ili ne, osamostale, pokrenu, uključe u društvene tokove, a da ne zavise od volje, raspoloživosti srodnika, prijatelja. Kako bi se unaprijedio položaj osoba oštećenog vida, radiće se na iniciranju izmjene Pravilnika o bližim uslovima za pružanje i korišćenje usluga socijalne i dječije zaštite. Takođe, biće realizovani treninzi za stručne saradnike, stručne radnike i zaposlene u institucijama socijalne i dječije zaštite, izrađen priručnik o samoj usluzi Videći pratilac, a pomenuta usluga biće realizovana u periodu od 6 mjeseci za 30 osoba oštećenog vida iz sve 3 regije.

Odlukom Ministarstva za ljudska i manjinska prava po konkursu Recimo ne diskriminaciji osoba sa invaliditetom, Odobren nam je projekat Vrijeme je da kažemo NE diskriminaciji osoba oštećenog vida u iznosu od 20860,48€. Projekat ima za cilj da podigne nivo znanja i informacija o poštovanju ljudskih prava i smanji vidove diskriminacije osoba oštećenog vida. Kroz organizovanje edukativnih trening-sesija za osobe oštećenog vida, osobe oštećenog vida će moći da odgovore na pitanja- Šta je diskriminacija? Koji su njeni pojavni oblici? Posljedice do kojih ona može dovesti? Kako se mogu boriti protiv diskriminacije? i sl. Kroz program treninga polaznici će dobiti i konkretne sugestije i savjete od relevantnih predavača, a koji se odnose na konkretne mehanizme i pravna sredstva za zaštitu od diskriminacije. Treninzi će se bazirati na glavnim dokumentima iz oblasti diskriminacije, a to su Konvencija UN o pravima lica sa invaliditetom, Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i dr. Biće održano pet treninga za 60 osoba oštećenog vida, od čega će dva treninga biti održana na sjeveru Crne Gore. Osam okruglih stolova održaće se u osam gradova u Crnoj Gori: Pljevljima, Bijelom Polju, Beranama, Nikšiću, Danilovgradu, Cetinju, Baru i Kotoru. Na okruglim stolovima će se diskutovati na temu diskriminacije, otkrivanja i prepoznavanja iste. Cilj je da se motivišu i edukuju sve zainteresovane osobe oštećenog vida sa teritorije Crne Gore, kako bi na lokalnom nivou ukazale na diskriminaciju, kao i da se osnaže i doedukuju ključni akteri u borbi protiv diskriminacije, koji se često nalaze u ulozi onog koji diskriminiše. Treća faza projekta biće usmjerena ka kreiranju, izradi i štampanju Vodiča za borbu protiv diskriminacije, koji će biti izrađen kako na Brajevom pismu, tako i na crnoj štampi, uvećanom formatu i u audio formatu. Ovaj vodič će sadržati smjernice i uputstva za lakše prepoznavanje diskriminacije i njenih pojavnih oblika za osobe oštećenog vida, kao i lako razumljive i konkretne savjete za borbu protiv iste.

Odlukom Ministarstva kulture po konkursu Razvijajmo kulturne navike, Odobren nam je projekat Aktivno učešće OSI u kulturnom životu zajednice u iznosu od 10393,60€. Ovaj projekat ćemo realizovati u partnerstvu sa Organizacijom slijepih za Berane, Andrijevicu, Plav i Rožaje u narednih 12 mjeseci. Muzika je vrsta umjetnosti koja je najzastupljenija kod svih nas, a posebno

mjesto ona zauzima u životima osoba oštećenog vida. Projektom se omogućava bavljenje muzikom za osobe oštećenog vida uz unaprjeđenje kulturnog izraza, i povećanog pristupa kulturnim sadržajima.

Rad muzičkog orkestra Saveza slijepih Crne Gore je veoma značajna aktivnost, kako za jačanje nezavisne kulturne scene, tako i za razvoj kulture na teritoriji Crne Gore, uključivanje osoba oštećenog vida, osoba sa invaliditetom, osoba bez invaliditeta, razvijanje kulturnih navika, te i njihovo promovisanje vokalno- instrumentalnih potencijala.

Kroz realizaciju ovog projektnog predloga, planirano je da članovi Orkestra održe sastanke sa predstavnicima JU Resursnog centra za djecu i mlade Podgorica, Umjetničke škole Vasa Pavić, sa ciljem da povećaju pristup kvalitetnim društvenim sadržajima djeci. U pomenutim institucijama održaće se i zajednički nastupi Orkestra i učenika, koji će predstaviti početak intenzivne saradnje na polju razvoja ponude kvalitetnih sadržaja za djecu, ali i daljem muzičkom razvoju. Koncert članova Orkestra i učenika JU Resursnog centra za djecu i mlade Podgorica i učenika Umjetničke škole Vasa Pavić biće održan u Dječjem domu Mladost u Bijeloj.

U cilju promocije raznolikosti kulturnih izraza održaće se nastupi i u tri Doma za stare, u Risnu, Pljevljima i Bijelom Polju. Tradicionalni godišnji koncert u 2020. godini, Orkestar će održati u Beranama.

Međunarodno umrežavanje Orkestar će nastaviti i ove godine. Prošle godine su održani koncerti u Beogradu i Skoplju, koji su pokazali veliku zainteresovanost publike, a kroz realizaciju ovog projekta planira se nastup u Zagrebu. U skladu sa dobrom praksom, solisti iz Hrvatske će nastupati sa Orkestrom i na taj način će Orkestar proširiti saradnju sa još jednom zemljom iz regiona, Hrvatskom.

Odlukom Ministarstva prosvjete po konkursu Inkluzija na djelu, Odobren nam je projekat Pristupačna literatura je ključ kvalitetnog obrazovanja u iznosu od 11578,79€. Ovaj projekat ćemo realizovati u partnerstvu sa Organizacijom slijepih za Podgoricu, Danilovgrad i Kolašin u narednih deset mjeseci. Inkluzija ima za cilj da učenike uključi u zajednicu, a to se postiže na način što se oni obučavaju da uspješno funkcionišu samostalno. Inkluzivno obrazovanje se odnosi na mogućnost škole da obezbijedi kvalitetno obrazovanje svoj djeci, bez obzira na njihove različitosti. Upravo je glavna svrha projektnog predloga obezbjeđivanje dostupnog i pravičnog obrazovanja kroz međusektorsku i vršnjačku podršku. Ključna aktivnost projekta jeste prilagođavanje čitanke za i i II razred srednje škole na brajevom pismu i u audio formatu.

Učenici JU Srednje ekonomske škole „Mirko Vešović“ će uz mentorsku podršku profesorica maternjeg jezika pripremiti literaturu iz čitanke za i i II razred srednje škole za štampu na brajevom pismu, i za snimanje u audio formatu. Nastavni planovi obaveznih djela iz čitanke su isti za sve srednje škole, pa je upravo iz ovog razloga odabrana čitanka, koja će moći da se koristi u svim srednjim školama u Crnoj Gori. Ovim se postiže unaprjeđenje položaja OSI u procesu obrazovanja, što će vremenom osigurati jednakost, i dati kontinuitet u radu na polju inkluzivnog obrazovanja.

Važna činjenica je da će sve osobe oštećenog vida na ovaj način osjetiti šta znači pristupačna literatura i koliko je neophodna, a drugi učenici, kao i nastavni kadar, koliko je važno raditi na

inkluziji u pravom smislu te riječi. Učenici iz sva četiri razreda ove škole će svojim talentom koji je dograđivan kroz školovanje, pokazati svoje recitatorsko umijeće. Takođe, to su učenici različitih nacija i vjeroispovjesti. Među njima je i osoba romske populacije, a u radu i omogućavanju pristupačne literature učestvovala i osoba oštećenog vida, učenica srednje ekonomske škole, ne samo usmjeravanjem, nego i sopstvenim doprinosom.

Materijal će se snimati u višenamjenskom studiju radija „Feniks“ u prostorijama Saveza slijepih Crne Gore. Mentori, dvije profesorice iz srednje ekonomske škole, će pripremati literaturu sa učenicima i biti prisutne tokom snimanja, kako bi isti bio urađen kvalitetno.

Materijal će biti pripremljen na brajevom pismu i u audio formatu i biće raspodijeljen svim srednjim školama u Crnoj Gori. U Crnoj Gori je 55 srednjih škola, od čega su 50 državne, 1 je državno privatna, a 4 su privatne, od čega 3 internacionalne. Literatura na brajevom pismu biće ustupljena Resursnom centru za djecu i mlade Podgorica.

U cilju podizanja svijesti javnosti, nastavnog kadra, ponajviše da se bave jednakošću i da rade kako bi obezbijedili kontinuirano inkluzivno obrazovanje, predviđene su i radijske emisije, tematske, koje će se baviti aspektom obrazovanja OSI iz ugla osoba sa invaliditetom, nastavnog kadra i učenika.

Završna manifestacija “Čitanka za sve” koja će se održati u Srednjoj ekonomskoj školi „Mirko Vešović“, sa ciljem podizanja svijesti, okretanja ka ovom problemu i predstavljanja dobre prakse, omogućići će nastavak aktivnosti projekta.

Sve projektne aktivnosti podržavaju i unaprjeđuju kvalitet inkluzivnog obrazovanja kroz jačanje školskih politika, kultura, ali i učešća aktera, učesnika, ka stvaranju primjera dobre prakse.

III - Školovanje, profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje

Školovanje, a zatim i zapošljavanje osoba oštećenog vida, kao i njihova profesionalna rehabilitacija su među najznačajnijim aktivnostima Saveza slijepih Crne Gore. i u ovom izvještajnom periodu bilježimo impresivne rezultate na tom polju.

11. decembra u Resursnom centru za djecu i mlade Podgorica održan je sastanak radne grupe koja radi na izradi dokumenta za standardizaciju brajevog pisma za crnogorski jezik. Član radne grupe ispred Saveza je Izvršni direktor Goran Macanović. Na sastanku su usaglašena rješenja za finalni dokument kojeg će Resursni centar uputiti nadležnim organima na usvajanje.

U okviru projekta “Manje diskriminacije, veće šanse za zapošljavanje OSI” koji je Savez slijepih realizovao uz podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava, održan je niz radionica o zapošljavanju OSI, sa osvrtom na portal zaposlosi.me. Pomenute radionice, koje su vodili savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović i administrator portal zaposlosi.me Marko Nikolić i Anđela Dragović, održane su sa predstavnicima organizacija osoba sa invaliditetom iz Nikšića 20.09.2019. sa savjetodavcima područne jedinice Biroa rada Berane 27.09.2019, kao i sa predstavnicima organizacija osoba sa invaliditetom iz Bara. 09.10. je u prostorijama Saveza slijepih Crne Gore održana radionica sa zaposlenima u Multidisciplinarnom centru Pamark i Zavodu za profesionalnu rehabilitaciju i trening – ZOPT na kojoj je predstavljeno pomagalo NOR CAM EYE. Pomenuto pomagalo prezentovao je Andrija Samardžić. Kao završna aktivnost ovog projekta, 28.11.2019. održan je okrugli sto “Manje diskriminacije, veće šanse za

zapošljavanje OSI". Tokom diskusije istaknut je značaj istraživanja, i ono je potvrdilo stavove prisutnih o ključnim problemima zapošljavanja OSI.

Na okruglom stolu predstavljene su i preporuke za unaprjeđenje oblasti zapošljavanja OSI u CG. U ponedjeljak 06.07.2020. godine održana je završna konferencija u okviru projekta „Zapošljavanje osoba s invaliditetom (OSI) kroz inovativno zanimanje i razvoj preduzetničkog duha“ koji je realizovao Savez slijepih Crne Gore u partnerstvu sa Organizacijom slijepih za Nikšić, Šavnik i Plužine, a uz finansijsku podršku Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. U okviru pomenutog projekta, šest OSI je prošlo obuku za rad u pržionici kafe, a tokom obuke, koja je trajala četiri mjeseca, učesnici su učili da prepoznaju aromu i zrna kafe, kao i način pripreme. Na početku, prisutnima su se obratili izvršni direktor Saveza slijepih Goran Macanović, koordinatorka projekta Katarina Bigović, sekretar Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Valon Dasharami, savjetnica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Milena Krsmanović, samostalna savjetnica i za praćenje programa aktivne politike zapošljavanja u ZZZCG, Dragica Šćekić. Uz degustaciju kafe, posredstvom storry tellinga, polaznici projekta su podijelili svoja iskustva o samom procesu obuke, kao i rada na pripremi kafe.

IV - Unaprijeđivanje pravnog položaja osoba oštećenog vida

09.10.2019. godine održana je radionica posvećena OSI i antidiskriminaciji, za zaposlene u PR Službi Vlade Crne Gore i Ministarstvima, dok je radionica za zaposlene predstavnike uprava, zavoda i agencija u Crnoj Gori održana 19.11.2019. Radionice je vodila Marina Vujačić, a iste su dio projekta “Pravna podrška kroz savjetovanište za OSI”, kojije podržan od strane Ministarstva pravde. U okviru pomenutog, projekta, održan je okrugli sto “Osi i antidiskriminacija” u petak 22.11.2019. Kroz realizaciju ovog projekta smo težili da unaprijedimo postojeću situaciju u oblasti pristupa pravdi osoba sa invaliditetom, što je zagarantovano Konvencijom UN o pravima lica sa invaliditetom, kao i brojnim pozitivnim propisima Crne Gore. Takođe, projektom je osnažen rad postojećeg pravnog savjetovaništa naše organizacije, koje funkcioniše već više godina.

Projekat „Biraj pristupačnost“ realizovan je sedam mjeseci počev od marta 2020. Godine, uz finansijsku podršku Evropskog saveza slijepih. Ciljevi i aktivnosti projekta su u tijesnoj vezi sa dugogodišnjom aktivnošću AVA, Evropskog saveza slijepih, a ove godine u ovoj aktivnosti pored Crne Gore, kao jedine države izvan EU, učestvuju i Poljska, Slovačka, Grčka i Bugarska. Ciljevi projekta su: jačanje svijesti predstavnika izbornih komisija i samih osoba oštećenog vida o značaju učešća u političkom i javnom životu, bolje poznavanje i razumijevanje zakonske regulative u oblasti izbora, upoznavanje sa dobrim praksama iz zemalja članica Evropskog saveza slijepih u cilju kreiranja boljih zakonskih rješenja u oblasti učešća na izborima glasanja u Crnoj Gori, pravilna primjena šablona pri glasanju za osobe oštećenog vida širom Crne Gore. Ciljna grupa projekta su osobe s invaliditetom, osobe oštećenog vida, i predstavnici državne i opštinskih izbornih komisija u Crnoj Gori. U okviru pomenutog projekta, sa engleskog jezika su prevedena dokumenta o izbornom procesu, izrađena je brošura o značaju učešća osoba oštećenog vida u političkom i javnom životu, sa praksama iz zemalja članica Evropskog saveza slijepih. Pomenuta brošura je odštampana na crnoj štampi i na Brajevom pismu. izrađen je i dokument Unaprijeđenje izbornog procesa u Crnoj Gori. U okviru pomenutog projekta prevedena je brošura Omogućavanje izbora pristupačnim za osobe oštećenog vida, koja se može pročitati na sajtu Saveza slijepih Crne Gore, kao i na sajtu Evropskog saveza slijepih. Osim toga, izrađena je i posebna brošura sa osvrtom na Crnu Goru, kao i video koji se nalazi na sajtu Evropskog saveza

slijepih. Od maja mjeseca Savez slijepih Crne Gore je intenzivno radio na unaprjeđenju izbornog procesa za osobe oštećenog vida, za OSI. Održano je pet treninga sa predstavnicima Državne izborne komisije (DIK) i Opštinskih izbornih komisija (OIK-a), pet treninga sa osobama oštećenog vida, niz sastanaka sa predstavnicima DIK-a, Organizacije za Evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS-a), Evropske mreže organizacija za monitoring izbora (ENEMO-a), izrađene preporuke za unaprjeđenje uz nuđenje rješenja za samostalno i tajno glasanje. O tome govore i tri video spota koja su pripremljena i koja su se emitovale u prethodnom mjesecu.

Naše aktivnosti na ovu temu će se nastaviti dok se ne stvore uslovi da osobe oštećenog vida, OSI, ostvare biračko pravo na ravnopravnoj osnovi sa drugim građanima Crne Gore.

Težak položaj žena oštećenog vida koje su izložene višestrukoj diskriminaciji podstakao je Udruženje građana oštećenog vida Tuzla u partnerstvu sa Gradskom organizacijom slepih Beograd i Savezom slijepih Crne Gore na pokretanje projekta kojim bi se pronašli i iskoristili alati za poboljšanje trenutnog stanja i u koji je uključeno 100 žena i 50 muškaraca oštećenog vida sa područja Tuzle, Podgorice i Beograda. Ciljevi projekta koji se realizuje u okviru Zajedničkog regionalnog programa „Dijalog za budućnost“, koji sprovode UNDP, UNICEF i UNESCO, a finansira ga Fond UN-a za izgradnju mira (UN PBF) su doprinos povećanju znanja osoba oštećenog vida, posebno žena o rodnoj ravnopravnosti, ljudskim pravima, nasilju i borbi protiv diskriminacije, osnaživanje žena i muškaraca oštećenog vida iz Beograda, Podgorice i Tuzle kako bi se aktivnije uključili u društveni život. Kroz ovaj projekat, realizovane su 4 edukativne radionice koje su vodile savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović i administratorica portala zaposlosi.me Anđela Dragović, a kojima su učesnici imali priliku da se upoznaju sa pojmovima, pol i rod, rodna ravnopravnost, upoznaju se sa međunarodnom i nacionalnom pravnom regulativom u oblasti rodne ravnopravnosti, nauče šta je to diskriminacija kako je prepoznati kao i oblici iste, saznaju šta je nasilje, koji su oblici nasilja, kao i da sa aspekta direktorice Centra za ženska prava Maje Raičević čuju iskustva iz prakse. Takođe, u okviru projekta je izrađena brošura Prepoznamo i eliminišemo diskriminaciju nad ženama oštećenog vida. Takođe, u okviru projekta, 20.10.2020. je u Gradskoj organizaciji slepih Beograda održan sastanak sa predstavnicima Udruženja građana oštećenog vida iz Tuzle, Saveza slijepih Crne Gore i Gradske organizacije slepih Beograda, a u cilju pripreme završne konferencije koja će biti održana u Tuzli. Na sastanku je dogovoreno da konferenciji prethodi pres konferencija na kojoj će predstavnici 3 organizacije govoriti o realizovanim aktivnostima u okviru projekta. Na konferenciji će, pored uvodnih predstavljanja nosioca projekta, partnera i predstavnika nadležnih institucija biti riječi o položaju žena u oblasti rodne ravnopravnosti i nasilja, nakon čega će biti održane radionice na pomenute teme. Na sastanku su ispred Saveza slijepih prisustvovali izvršni direktor Goran Macanović, savjetnica za međunarodne odnose Katarina Bigović, administratorica portal zaposlosi.me Anđela Dragović i savjetnik za finansijske i opšte poslove Milo Kastratović. Tokom izvještajnog perioda pravnici u Savezu slijepih Crne Gore su pisali različite vrste uputstava za ostvarivanje pojedinih prava, podneske za članove i članice, od kojih su najznačajniji: raznovrsni zahtjevi usmjereni prema državnim i lokalnim organima, žalbe na rješenja o odbijanju prava na ličnu invalidninu i njegu i pomoć, kao i tužbe za Upravni sud za ostvarivanje pomenutih prava.

Uporedo sa tim, radili smo na informisanju članova, ali i šire zajednice o novinama u oblasti prava osoba sa invaliditetom., Valja naglasiti da ovo svakako podrazumijeva i davanje pravnih savjeta za naše članstvo.

V - Socijalno-zdravstvena zaštita

U okviru projekta Kroz život samostalno koji je Savez slijepih Crne Gore realizovao uz podršku Ministarstva rada i socijalnog staranja, održano je niz fokus grupa o samostalnom životu i kretanju osoba oštećenog vida u Podgorici, Beranama, Bijelom Polju i Pljevljima. Moderatorima na fokus grupama bile supripavnice Maja Stajović i Nikolina Musić. U okviru pomenutog projekta, održano je niz individualnih i grupnih razgovora sa psihologom Irenom Crepuljom. Takođe, održan je niz radionica za članove stručne službe Saveza i to u četvrtak 30. januara na temu samopouzdanja, u četvrtak 06. februara na temu javnog nastupa, kao i o odnosu misli i emocija u četvrtak 13. februara. Radionice je vodila psihološkinja Irena Crepulja. Radionica o samostalnom životu osoba oštećenog vida održana je u Organizaciji slijepih za Berane, Andrijeviću Plav i Rožaje 27.09.2019. A koju je vodio Radenko Lacmanović. Takođe 11.02.2020. je u prostorijama Organizacije slijepih za Bar i Ulcinj održana edukativna radionica o samostalnom životu osoba oštećenog vida koju je vodila Dunja Samardžić. Radionica o samostalnom životu osoba oštećenog vida održana je i u prostorijama Organizacije slijepih za Cetinje u srijedu 19. februara, a vodio ju je izvršni direktor Saveza slijepih Goran Macanović. Kao završna aktivnost projekta, 04.03.2020. održana je konferencija Kroz život samostalno. U uvodnom dijelu, prisutnima su se obratili izvršni direktor Saveza slijepih Crne Gore Goran Macanović, izvršna direktorka Hrvatskog saveza slijepih Andreja Veljača i Generalni direktor Direktorata za socijalno staranje i dječju zaštitu Ministarstva rada i socijalnog staranja, Goran Kušević. Koordinatorica projekta Anđela Dragović, predstavila je ciljeve i aktivnosti projekta, sa posebnim osvrtom na predavanja o samostalnom životu i kretanju, fokus grupama o pomenutim temama, publikaciji o samostalnom životu itd. Svoja iskustva o samostalnom kretanju podijelili su korisnici psa vodiča Dunja Samardžić i korisnik bijelog štapa Radenko Lacmanović. Edukacijska rehabilitatorica u Hrvatskom savezu slijepih Mladena Funtek osvrnula se na situaciju u oblasti samostalnog kretanja u Hrvatskoj.

U ovoj oblasti možemo istaći da smo se konstantno zalagali da osobe oštećenog vida ostvare i pravo na ličnu invalidninu, kako im i jeste garantovano zakonom. U toj oblasti kontinuirano pratimo primjenu postojeće regulative, ali i donošenje novih akata.

Važno je istaći i da u skladu sa odlukama Upravnog odbora konstantno izdvajamo sredstva za jednokratne novčane pomoći našim članovima koji imaju troškove oko kupovine lijekova ili finansiranja operacionih zahvata na klinikama u zemlji i inostranstvu.

VI - Kultura, obrazovanje i informativna aktivnost

U petak 11.10.2019. godine je u Galeriji 73 u Beogradu održan koncert Orkestra Saveza slijepih Crne Gore. Beogradska publika je imala priliku da, pored standardnog pop i etno repertoara, uživa u prvoj autorskoj pjesmi Orkestra Saveza slijepih CG pod nazivom "Svjetlost duše". Takođe, na pomenutom događaju Orkestru je uručena monografija opštine Čukarica. U ponedjeljak 25.11.2019. godine održan je okrugli sto „Muzikom ka inkluziji“, koji je završna aktivnost istoimenog projekta koji je u prethodnih 12 mjeseci realizovao Savez slijepih CG uz finansijsku podršku Ministarstva kulture. Na okruglom stolu, premijerno je prikazan i spot za prvu autorsku pjesmu Saveza slijepih Crne Gore "Svjetlost duše". Okrugli sto je bio prilika da prikažemo značaj bavljenja muzikom na putu ka inkluziji za osobe oštećenog vida. U okviru pomenutog projekta, Orkestar Saveza slijepih Crne Gore je u ponedjeljak 25.11.2019. u punoj sali Kic-a Budo Tomović, održao međunarodni koncert. Publika, koju su sačinjavale sve generacije je u skoro dvočasovnom programu imala priliku da uživa u prvoj autorskoj pjesmi orkestra

„Svjetlost duše“, kao i u različitim pop, rok i etno kompozicijama. Pored pomenutog vokalno instrumentalnog sastava, koji sačinjavaju članovi Saveza i njihovi prijatelji, program su svojim učešćem upotpunili i gosti iz Srbije i Makedonije gdje je Orkestar zapaženo nastupio u maju, odnosno oktobru. Program je vodila Dušica Vugdelić

Povodom 15. oktobra Međunarodnog dana bijelog štapa, upravo tog dana 2019. Godine izdali smo saopštenje za javnost kojim smo željeli da u ime osoba oštećenog vida, čija prava promoviramo, štitimo i nastojimo da ih unaprijedimo podsjetimo cjelokupnu javnost i apostrofiramo neke od najznačajnijih problema koji svakodnevno dotiču ove osobe a to su: nepristupačno fizičko okruženje za osobe oštećenog vida uz prisustvo saobraćajne nekulture, nepropisno parkiranje na mjestima rezervisanim za OSI, nepostojanje reljefnih, taktilnih staza na ulicama, trotoarima, u javnim ustanovama i zgradama velikih unutrašnjih površina poput trgova, parkova, aerodromskih zgrada, tržnih centara i sl. Vidljivi su i problemi u inkluzivnom obrazovanju, te ne sprovođenje odredaba iz Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti. Ukazali smo i na lošu pristupačnost informacija na proizvodima, te nepostojanje riješenog statusa i sistemskog finansiranja rada organizacija sa invaliditetom. Na kraju ovog saopštenja konstatovali smo da ćemo nastaviti sa aktivnostima koje trebaju dovesti do pravnog definisanja i priznavanja faksimila kao svojeručnog potpisa za osobe oštećenog vida. Slično saopštenje smo uputili javnosti i povodom 15. Oktobra 2020. Godine.

15. novembra 2019. godine, Savez slijepih i UMHCG su potpredsjedniku Vlade za politički sistem, unutrašnju i spoljnu politiku Zoranu Pažinu uputili inicijativu za pravno regulisanje faksimila, kao ličnog potpisa, koji bi se koristio u službenoj i ličnoj upotrebi u Crnoj Gori, za različit i širok opseg pitanja, a prije svega onih koja se odnose na oblast pristupa pravdi i regulisanja prava na lična dokumenta i isprave. Smatramo da je ovo pitanje važno za sve građane, ali posebno za osobe s invaliditetom (prvenstveno za osobe s oštećenjem vida i osobe s ograničenim pokretima ruku), ne samo zbog procedura u oblasti pristupa pravdi, već zbog svakodnevnog funkcionisanja u različitim društvenim djelatnostima, pravnim i drugim poslovima.

Povodom 3. decembra, Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom, Savez slijepih Crne Gore sa svojih osam lokalnih organizacija kao jedinih autentičnih predstavnika osoba sa oštećenim vidom je kroz saopštenje za javnost ponovio i naglasio neke od najuočljivijih problema koji se tiču osoba oštećenog vida i njihovih organizacija. Primaran problem ogleda se u nepostojanju Zakona o statusu organizacija osoba sa invaliditetom kao organizacija od posebnog društvenog značaja uključujući i regulisanje njihovog sistemskog finansiranja. Posebno smo naglasili da u 2019. godini nismo dobili sredstva za projektne ideje sa kojima smo aplicirali kod ministarstava, jer po ocjenama nezavisnih procjenjivača, navodno nijesmo ispunili tražene kriterijume.

Osim navedenog, istakli smo probleme u inkluzivnom obrazovanju, koje još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou, najprije zbog nepostojanja adekvatnih pomagala koji bi uticali na što kvalitetnije sticanje znanja djece oštećenog vida, te na nemogućnost ostvarivanja prava na ličnu invalidninu za osobe sa potpunim oštećenjem vida koje je propisano zakonom o socijalnoj i dječijoj zaštiti.

03. decembra 2020. Godine smo takođe uputili saopštenje povodom međunarodnog dana osoba sa invaliditetom u kome smo akcenat stavili na neophodnost promjene pristupa prema osobama sa invaliditetom.

Savez slijepih Crne Gore je, 27. februara izdao saopštenje koje predstavlja reakciju na neistinite i neutemeljene tvrdnje koje je na sjednici Odbora trgovine privredne komore održanoj dan ranije iznio predsjednik odbora Jovan Lekić, a koje se odnose na primjenu pravilnika o listi

proizvoda i načinu isticanja saopštenja o robi koja se obilježava na Brajevom pismu. Izvršni direktor Saveza slijepih, Goran Macanović, naveo je da je netačna tvrdnja da je pomenuti pravilnik neprimjenljiv, nefunkcionalan i ekonomski neracionalan i iznio argumente koji to potvrđuju. Savez slijepih je pozvao Ministarstvo ekonomije da ne podlegne pritisku trgovaca i ne mijenja pravilnik suprotno proceduri koju propisuje Uredba Vlade Crne Gore po kojoj se mora formirati radna grupa od zainteresovanih strana, te da ne kreira rješenja diskriminatorna za osobe sa oštećenim vidom.

Tokom prvog talasa epidemije COVID 19, SSCG je uputio nekoliko dopisa u vezi sa pristupačnim informacijama za osobe oštećenog vida. U saradnji sa Udruženjem mladih sa hendikepom uputili smo pismo predsjedniku Vlade Crne Gore Dušku Markoviću u vezi s posljedicama korona virusa, s preporukama za moguća rješenja. Ovim obraćanjem, SSCG i UMHCG su ukazali na nepristupačnost informacija i komunikacija, veliki broj informacija na dnevnom nivou koje nisu usmjerene i ne dolaze lako do osoba sa invaliditetom, informacije koje kruže u medijima i na društvenim mrežama a koje prate samo zvuk i slika... i tom prilikom predložili da se osnovne informacije i video prilozima, posebno oni s pozivom (naredbama i preporukama) nadležnih institucija i/li stručnjaka u oblasti javnog zdravlja (prvenstveno Instituta za javno zdravlje, Ministarstva zdravlja i Kliničkog centra Crne Gore) učine pristupačnim i za osobe s invaliditetom.

Savez slijepih je, uputio dopis i Nacionalnom koordinacionom tijelu sa zahtjevom za pristupačnost informacija u vezi sa Covid 19 virusom, a koje se objavljuju putem interneta i koje moraju biti kreirane na način da budu dostupne, odnosno prilagođene čitačima ekrana. Tom prilikom smo ukazali na nepristupačnost informacija na tv ekranima u vidu trake sa brojevima telefona, različiti grafičke elemente, ikonice, slike na sajtu www.covid19.me koje ne sadrže tekstualne opise, nepristupačan upitnik na sajtu simptomi.me, koji je kreiran u cilju prepoznavanja mogućih simptoma infekcije Covid 19. Ovim dopisom smo apelovali da sve dokumente i informacije, koje se iz časa u čas objavljuju u vezi sa "Covid 19", moraju biti pristupačni, odnosno čitljivi za sve pametne uređaje, koje i osobe oštećenog vida danas koriste. Ovi programi, odnosno uređaji, omogućavaju potpunu i pravovremenu informisanost, ukoliko su informacije kreirane u skladu sa Smjernicama i standardima za E-pristupačnost, koje je u saradnji sa Savezom slijepih objavilo Ministarstvo javne uprave.

Na Svjetski dan knjige, 23. 04. 2020. godine, Savez slijepih je otpočeo novu aktivnost pod nazivom „Audio poezija“. Riječ je o prilagođavanju poezije u audio formatu, koja će biti prvenstveno namijenjena osobama oštećenog vida i onima koji ne mogu čitati standardnu štampu, ali i ukupnoj javnosti koja preferira konzumiranje poezija posredstvom audio – vizuelnih objava. Na ovaj način namjeravamo da animiramo mlade manje afirmisane pjesnike i pjesnikinje da u studiju Radija Feniks snime svoje pjesme u audio formatu, ili da daju mogućnost zaposlenima u Savezu da to učine. Snimljeni audio materijali biće postavljeni na Youtube kanalu, društvenim mrežama, sajtu Saveza, časopisu Zvučna revija, kao i na radiju Feniks.

Savez slijepih Crne Gore je u utorak 19. maja izdao saopštenje za javnost o medijima i OSI sa prijedlozima za adekvatno medijsko izvještavanje. U ovom saopštenju su navedene mjere predviđene Konvencijom UN o pravima OSI, koje se odnose na podizanje svijesti šire javnosti o osobama sa invaliditetom i poštovanju njihovih prava, s posebnim akcentom na edukovanost medijskih radnika koji izvještavaju o ovoj grupaciji. U ovom obraćanju, date su preporuke koje uključuju izbjegavanje senzacionalizma prilikom izvještavanja, pravilnog korišćenja termina, a naglašen je i značaj adekvatnog medijskog izvještavanja za kreiranje cjelokupne društvene slike o OSI.

Savez Slijepih Crne Gore je 15.09.2020. izdao saopštenje u kome upućuje oštru reakciju, negodovanje i izražava veliko nezadovoljstvo usljed nekorektnog, nezakonitog i mimo ustaljenih procedura postupanja Ministarstva ekonomije, koje je bez konsultacija sa predstavnicima Saveza slijepih Crne Gore i drugih zainteresovanih NVO, 6. marta 2020. godine donijelo Pravilnik o izmjenama pravilnika o listi proizvoda, načinu isticanja i vrsti objekata u kojima se ističu obavještenja o robi na Brajevom pismu. Važno je napomenuti da je Ministarstvo ekonomije, krajem februara donijelo rješenje o formiranju radne grupe o izradi ovog pravilnika čiji je član i izvršni direktor Saveza, a koja se nikada nije ni sastala. Takođe, navodi se da su ovim pravilnikom vraćena ranija rješenja i odredbe, za koja je Ombudsman saopštio da su kao takve nepovoljne i diskriminatorne za potrošače oštećenog vida i koje su 12 jula 2019. godine bile izmijenjene u skladu sa mišljenjem i preporukama zaštitnika ljudskih prava. Na kraju, ističemo da ovo ministarstvo otvoreno omalovažava mišljenje zaštitnika, i nastavlja sa diskriminatornim odnosom prema OSI.

Savez slijepih Crne Gore je 02.11.2020. izdao saopštenje u kome želi da informiše javnost o popunjavanju sadržaja u vidu audio bajki za najmlađe. Pomenuti sadržaji će biti postavljeni na youtube kanalu Saveza i na društvenim mrežama svakog petka. Za ove potrebe uspostavljena je saradnja sa EU info centrom koji je ustupio Evropske bajke kreirane u okviru kampanje „EU na dlanu“. Na kraju, ističemo i vjerujemo da će se mnogi priključiti realizaciji aktivnosti u razvijanju i bogaćenju sadržaja za najmlađe.

U ponedjeljak 02.11.2020. Udruženje mladih sa hendikepom i Savez slijepih Crne Gore uputili su zajedničku inicijativu predsjedniku Skupštine Crne Gore Aleksi Bečiću za adekvatnije garancije i primjenu prava OSI uz njihovo učešće i doprinos. Kao organizacije koje već više od deceniju imaju aktivnu ulogu i u praćenju rada parlamenta ali i u učešću u radu skupštinskih odbora u cilju praćenja poštovanja i primjene međunarodnih standarda, posebno obaveza preduzetih ratifikacijom Konvencije UN o pravima OSI ukazali su i pozvali na saradnju kroz ključne segmente i teme a to su: posebna plenarna sjednica povodom 3. decembra Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom; činjenica da Skupština mora imati važnu ulogu u dostizanju najviših standarda ljudskih prava OSI; potpisivanje memoranduma o saradnji između Skupštine Crne Gore i reprezentativnih organizacija OSI; zapošljavanje osoba sa invaliditetom u skladu sa zakonskom obavezom. U kontekstu svega navedenog, zaključeno je da stoje na raspolaganju za jačanje postojeće saradnje kroz nove uloge i mogućnosti i očekuju pozitivnu reakciju predsjednika Skupštine.

U srijedu 04.11.2020. potpisan je sporazum o saradnji između Saveza slijepih Crne Gore i Hrvatskog saveza slijepih. Ciljevi pomenutog sporazuma su: zalaganje za poboljšanje prava i statusa osoba oštećenog vida kroz intenziviranje međunarodne saradnje, te zajedničke inicijative i djelovanje posebno u oblasti samostalnog života, rehabilitacije i psihosocijalne podrške, pružanje osobama s oštećenjem vida najkvalitetnije stručne podrške i informacije u skladu sa vrijednostima Stranke sporazuma a to su: zakonitost, usmjerenost na korisnika, profesionalna kompetencija, odgovornost, kvalitet te inovativnost. Saradnja će se ostvarivati u oblasti:

Razmjene informacija o pokrenutim inicijativama, stečenim iskustvima, održanim sastancima; razmjene zaključaka, izvještaja i ostalih materijala sa sastanaka, konferencija i radionica u oblasti usluga, mobilnosti, jednakosti mogućnosti i univerzalnog dizajna u kojima su učestvovala stranke sporazuma; saradnje u informisanju i edukaciji stručne i opšte javnosti o osobama oštećenog vida itd.

U izvještajnom periodu je takođe snimljeno i slušaocima poslato četrnaest brojeva Audio časopisa „Zvučna revija“.

VII – šah, sporti rekreacija

58. Državno pojedinačno šahovsko prvenstvo za osobe oštećenog vida održalo se od 12. do 15. decembra 2019. godine u Sutomoru, u Domu solidarnosti “Crvenog krsta Crne Gore”. Na ovom prvenstvu učestvovalo je 10 igrača (šahista) sa oštećenjem vida, koji su plasman izborili na osnovu rezultata na prethodnom Državnom šahovskom prvenstvu, kao i na regionalnim kvalifikacionim turnirima. Prvenstvo se igralo po Bergerovom sistemu u 9 kola. Nakon korektne i sportske fer borbe koju su pokazali takmičari u svim partijama ove drevne i nadasve zanimljive igre, prvo mjesto i novčanu nagradu od 200 eura osvojio je Nikšićanin Predrag Nikač, koji je ujedno i opravdao ulogu favorita. Drugo mjesto i novčanu nagradu u iznosu od 150 eura osvojio je Hilmo Ćindrak iz Bijelog Polja, dok je trećeplasirani bio Radovan Damjanović iz Podgorice, koji je osvojio novčanu nagradu u vrijednosti od 100 eura. Novčane nagrade za trojicu prvoplasiranih obezbjedio je organizator turnira Savez slijepih Crne Gore, dok je pehare donirala firma “Sport trofej” iz Nikšića.

20.09.2020 je u Baru pod pokroviteljstvom Ministarstva sporta, u organizaciji Saveza slijepih Crne Gore i Paraolimpijskog komiteta, uz tehničku podršku Atletskog kluba Mornar i Organizacije slijepih za Bar i Ulcinj održano 50 prvenstvo Crne Gore za OSI. Takmičenje, koje se održalo bez prisustva publike, zbog virusa Covid 19, a po preporukama Nacionalnog koordinacionog tijela, je svečano otvorio izvršni direktor Saveza slijepih Crne Gore Goran Macanović, a učesnike je pozdravio i predsjednik Paraolimpijskog komiteta Igor Tomić. Na pomenutom prvenstvu istaknuti su rezultati Nikole Nikolića i Marijane Goranović. Nikolić je u bacanju diska, u spojenim kategorijama 11, 13, 40 i 41, pobijedio hicem od 37 metara i 63 centimetra i postavio novi lični record. Lični rekord postavio je i Radmilo Baranin u bacanju koplja, koji je u spojenim kategorijama 34, 54, 55, 56 i 57, slavio hicem od 21 metar i 90 centimetara, a bio je bio najbolji i u bacanju kugle, u spojenim kategorijama 34, 54, 55, 56 i 57, sa rezultatom osam metara i 59 centimetara. U bacanju kugle, u spojenim kategorijama 11, 12, 13, 40 i 41, slavio je Miloš Spaić, dok je Marijana Goranović u klasi F41 do trofeja u ženskoj konkurenciji došla hicem od 6,28 metara. Šampionat je okupio 20 atletičara koji su se nadmetali u kategorijama 11-13(osobe bez i sa smetnjama vida), 31-38 (osobe sa cerebralnom paralizom),40-47(osobe niskog rasta i osobe sa amputacijom) i 51-57 (osobe sa povredom kičme).

U ponedjeljak 21. septembra u Pljevljima je održan tradicionalni šahovski meč između ekipe Rudnika uglja Pljevlja i šahovske reprezentacije Saveza slijepih Crne Gore, a kojeg već 41 godinu zaredom organizuju Rudnik uglja i Organizacija slijepih za Pljevlja i Žabljak povodom obilježavanja 24. septembra, dana rudara. Meč je održan u upravnoj zgradi rudnika uglja, a otvaranju su prisustvovali Zoran Gospić, član Borda direktora rudnika, žana Đacić Predsjednica Saveza slijepih Crne Gore i Organizacija slijepih za Pljevlja i Žabljak i Goran Macanović Izvršni direktor Saveza slijepih Crne Gore. Goran Macanović je nakon nekoliko pozdravnih rečenica zvanično otvorio šahovski meč. Nakon odigrane 4 interesantne partije, pobjedu su odnijeli šahisti Saveza slijepih Crne Gore i to rezultatom 3,5 :0,5.

U 2020. Godini, ljetovanje za članove pod povoljnim uslovima je zbog situacije izazvane Korona virusom realizovano u izmijenjenim okolnostima. Naime, u Domu solidarnosti Crvenog krsta u Sutomoru, koje je kratak vremenski period služio kao destinacija za ljetovanje, pravo na odmor su iskoristila 34 člana sa asistentima., zbog činjenice da je Dom Mladost u Bijeloj u sklopu kojeg se nalazi odmaralište Jadranska straža kao ustanova socijalne i dječije zaštite bio zatvoren,

ljetovanje na toj destinaciji nije bilo moguće. Takođe, ljetovanje nije organizovano na sjeveru zbog cjenovne neprihvatljivosti, kao ni u Srbiji zbog zatvorenih granica.

Na samom kraju ovog izvještaja, napominjemo da je Savez u ovom dužem vremenskom intervalu imao dinamičnu i kvalitetnu saradnju sa brojnim pojedincima, pravnim subjektima i organizacijama, kao i sa medijskim kućama u našoj zemlji. Sa medijima smo kvalitetno saradivali, kroz predstavljanje naših najznačajnijih aktivnosti, projekata, ali i inicijativa, na kojima svakodnevno radimo u cilju poboljšanja kvaliteta života osoba oštećenog vida u našoj zemlji.

Izvještaj pripremila,
Andjela Dragović

Izvještaj odobrio,
Goran Macanović

Goran Macanović